

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 8 fl. (8 coroane).
Pe o jumătate de an 4 fl. 50 cr. (8 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Țeara minciunilor.

Se vor mira cetitorii de acest titlu și se vor întreba, că există oare o astfel de țeară și dacă există, unde se află ea? Dar' dacă vor cerceta lucrurile, ce se petrec la noi, mai cu luare aminte, vor vedea că această țeară este țeara noastră Ungaria. Vor vedea, că guvernele ungurești au dus lucrurile până acolo, încât ocărnuirea de sus dela dietă și până jos la comitate și comune, se face în parte mare pe temeuri false. Stăpânitorii se laudă cu *libertatea*, dar' în fapt la noi numai libertate nu este, ci despotism, voința guvernului și a slujbașilor lui. Libertatea e scrisă pe hârtie, dar' numai pe hârtie rămâne, în viața publică de stat ea este o minciună.

Aceasta noi de mult am zis-o, constatându-o chiar cu măsurile luate față de noi, ca națiune. În lege se zice, că există popoare de deosebite limbi și cu toate acestea ministrul susține, că numai o națiune este, națiunea maghiară și că în afară de aceasta, popoarele celelalte n'au drept la o viață publică națională. Nu este aceasta o minciună?

Acum însă vine un infocat Ungar, baronul Kaas Ivor și în un articol publicat în foaia „Hazak”, arată că la noi toate formele de ocărnuire sânt minciuni. El însuși e acela, care dă Ungariei numirea de „țeara minciunilor”.

Baronul Kaas arată pas de pas toate falsitățile, ce dăinuiesc la noi în viața

publică. Începe de sus dela casa magnaților și arată cum Bánffy ca să-și facă majoritate și chiar bani pentru corteșiri, a pus în vânzare titlul și rangul de membru în casa de sus, sau cum se mai zice, în senat. Unuia 'i-a vândut titlul de conte (grof) cu 300 mii fl., altuia 'i-a dat titlul de senator pe viață pentru 250 mii fl., altora le-a vândut baronia cu câte 200 de mii, 100 de mii etc.

„Un astfel de senat — zice el — lipsit de neatrănare, vază și autoritate, a încetat a mai fi factor constituțional. Poftim a-l privi: *O mașină de votare, care lucră la poruncă ministerială*”.

După senat, trece la dietă, în care, după cum zic și strigă în lume stăpânitorii noștri, „poporul își alege liber deputații”.

Cu privire la aceasta, eată ce zice el:

„Parlament basat pe alegerea poporului? Aceasta este cea mai mare minciună! Nici popor, nici reprezentare, nici parlament! Poporul este exclus dela alegeri, listele alegătorilor sânt falsificate din deregătorii, alegătorii reduși la număr sânt parte infircați, parte cumpărați. Candidații sânt puși de prim-ministrul și, după votul ascultărei, prin puterea comiților-supremi, sânt impuși cercurilor de alegere; deputația 'și-au câștigat-o pe banii ce 'i-au primit dela minister și prin cari, ca datornici, sânt ținuți în atrănare.

Poporul în realitate este exclus din acest parlament, voința națională e apăsată și dieta maghiară este lipsită de ori-ce voință liberă. Nici chiar opoziția nu are libertate în această dietă, căci guvernul are oameni de al lui între opoziționali, la esri prim-ministrul își comandă interpelații sau discursuri. O formă constitu-

țională goală, o comedie politică, o caricatură a parlamentarismului, aceasta este dieta maghiară de azi, pe care Bánffy și organele lui o înfățișază de reprezentativă a națiunii”.

O iconă mai bună, mai adevărată, despre dieta maghiară, nici că se putea face!

Mai departe Kaas arată cum este o minciună și libertatea de presă, cum ziarele ungurești sânt cumpărate și că în ele „e iertat a minți ori-ce, numai a spune adevărul nu”, lucru ce noi de atâtea-ori 'l-am dovedit, mai cu seamă, când e vorba de noi, naționalitățile.

Ziarele liberale ungurești și oamenii plătiți de ai guvernului, trimbiță în străinătate, laudă *libertatea maghiară* și zic, că națiunea maghiară este „un stejar al libertății”. Dar' aceste earăși nu sânt altceva decât minciuni.

„Ce fol de libertate este aceea, — zice br. Kaas — când polițiștii pătund noaptea după plac în locuințele cetățenilor și cercează totul, *confiscă bani și scrisori* (și cărți, ca „Biografia lui Iancu”. Red), arestează bărbați și femei, ear' gendarmii *puscă și străpung cu baionetul pe cine vreau, în întreaga țeară*”.

Și așa mai departe. Ori în cătrău privești, vezi, că nici legile, nici autoritățile nu scutesc pe cetățeni, de poruncile nelegale ale guvernului.

Aceste 'l-au îndemnat pe Kaas să spuie verde, că „libertatea maghiară e despotism, *prin urmare o minciună*”.

Dacă un Ungur o zice aceasta, ce să mai zicem noi?

FOIȚA.

Povestea lui Bogdan Dragoș Vodă și a Bourului.

(Urmare și fine).

După-ce fugarii au purces din bordeiul Rebecăi și s'au infurdat în desișul codrilor, neavând de țintă decât țiclaul muntelui Pion, au mers zile și nopți fără odihnă, au dat de-adreptul și n'au cotit pe cărări ori poteci până-ce au ajuns la poalele doritului munte, unde stânci colțuroase și îngrozitor de mari stau rostogolite de cutremure din deal în vale și trăsните de dese fulgere.

În acel munte, într'o peșteră adâncă și de nimeni străbătută, aflau scăpare numai femeile pribege, căci bărbaților nu le era voie a călca în acea peșteră, unde locuia Dochia fata lui Decebal, prefăcută în stâncă, după-um se povestește în acele părți. Pe lângă

statua zinei Dochiei făcătoare de bine și dătătoare de ajutor femeilor nenorocite și fugărite de bărbați, trăia totdeauna câte o bătrână sihastră, ce îngrija de nenorocitele ce căntau scăpare în peștera acestei mântuitoare.

În vremile de cari vorbim, trăia o sihastră cu numele Nona. Ea avea o cerboaică îmblânzită, af cărei pui trăiau pe lângă dânsa. Acea cerboaică purta între coarne o mică cruce ca semn de a ei îmblânzire și pe ori-ce străină, ce rătăcea pe acolo, o conducea până la peșteră.

Fugarii Gramen, Humă și Branda, istoviți de neodihnă și îndelungă călătorie, tot fugind prin prăpăstioșii munți, se apropiară de peșteră. Ajunseră la poteca ce de-adreptul ducea în peșteră, care era așa de aproape, încât s'ar fi văzut dacă n'ar fi fost dosită de groazoice stânci și bătrâni copaci. Se întâlniră cu ciuta ce păștea iarbă verde de pe o încântătoare pajiste, și zăindu-'i crucea dintre micile-'i coarne, îndată le și veni în gând că sânt lângă peșteră.

Humă și Gramen se opriră locului spre pază. Gramen pe coastela unei stânci din marginea potecii, ear' Humă la poalele ei priveghiau pe rind și pându-se să vadă sau măcar să audă dacă Branda a ajuns în peșteră și ce face.

Ea, mergând pe urma ciutei, se trezi deodată în peșteră la picioarele Dochiei, căzută în genunchi, cuprinsă de spaimă și de înfricoșare la vederea stâncilor, ce stăteau spânzurate deasupra capului seu, ca cum ar fi fost puse cu mâna.

Privind cu ochii țintă la fata lui Decebal, prefăcută în statuă de piatră, după a sa rugăciune spre a nu cădea de vie în mâna vrășmașilor tatălui seu, își ridică gândul la Dumnezeu creștinilor și al Românilor, carele a scos din multe belele această țeară și 'i-se rugă ca mai bine să se prefacă și ea în piatră ca Dochia, decât să cadă în mâna Tătarilor ce o urmăreau.

Ostenită de atâtea cole grea ce călcase, de atâtea neodihnă și ademenită de murmurul

Despre Seghedin. Ziarul *Deutsche Zeitung* din Berlin publică o scrisoare din Seghedin, despre temnița de stat de acolo. Corespondentul ziarului berlinez, un profesor, fost închis în Seghedin pentru duel, descrie starea de nesuferit a închișiilor și vestește în cuvinte aspre politica de întemnițare a naționalităților, ce o face guvernul maghiar.

Acum se află „în preparandia reg. ung. de patrioți” — așa o numește ziarul berlinez — 5 întemnițați, 2 pentru duel și 3 pentru *delict politic, toți trei Români!*

O nouă volnicie. Încă nici nu e hotărâtă în dietă „noua sărbătoare națională” și deja ministrul Wlassics a și dat o circulară către toți directorii dela școalele de stat, *confesionale* și comunale, în care dispune asupra sărbătorii acestei „zile naționale”. Ministrul poruncește, ca de aci înainte în fiecare an să se sărbăze în școale ziua aceasta. Drept program ministrul statorțește, ca unul din membrii corpului didactic să țină o vorbire despre legile aduse de dieta din 48 și întărite la 11 Aprilie, apoi despre isprăvile ungurești din 15 Martie, despre proclamarea libertății presei, și a egalității de drept, ear' tinerimea să cânte *cântece patriotice* și să declameze.

N'am avé nimic de zis, dacă noua ordonanță ar privi numai școalele ungurești. Ea însă se adresează și școalelor noastre, pentru cari înseamnă o nouă volnicie.

Românii din Moravia. Noi Românii avem frați în multe țări, chiar și în *Moravia* (Austria). Acum se vestește, că acești frați, ruși de mult de către noi, ar voi să se întoarcă la matcă, să se așeze în România. Estă ce scrie *Drapelul*: „Din *Moravia* s'au primit cereri dela vechi *coloniști români*, despre cari mai întâiu a scris răposatul Marțian, de a li-se da pământuri în Dobrogea, unde ar dori să *fondeze câteva sate românești*.”

Cererea lor cu anevoe va pute fi implinită, căci se cere o anumită lege, de oare-ce până azi ei nu sunt cuprinși între Românii cari, după constituțiune, au dreptul simplei recunoașteri“.

Ori-cum, e un moment duios acesta, în istoria neamului nostru.

Germanizarea Polonilor. Am amintit mai înainte despre măsurile cu care guvernul nemțesc caută a germanisa pe Poloni, cumpă-

rându-le moștile și colonisând Germani printre Poloni. Prin proiect de lege se cer acum 2 milioane de marce pentru germanizarea Polonilor.

Desbaterea asupra acestui proiect, urmată la 3 Martie, ne interesează cu atât mai virtos, că în măsurile de maghiarizare guvernul nostru „liberal” caută a se lua după Nemți.

Îndată la începutul dezbaterii un deputat polon cetește un aspru protest și declară, că nu ia parte la desbatere. *Toți deputații poloni es demonstrativ din sală.* Unii se deparțează de tot, alții ascultă desbaterea de pe galerie.

În decursul dezbaterii unii deputați apără proiectul, deputații *Herrmann, Feckel și Ehlers* sânt contra și apără pe Poloni, „cari sânt harnici și luminați“.

Cu toate aceste proiectul s'a primit.

Din Austria.

— Căderea ministrului Gautsch. — Noul minister Thun. — Stările din Boemia. —

Din Viena ne-au sosit la sfârșitul săptămânii trecute vestea surprinzătoare, că ministrul *Gautsch* s'a retras și că a fost încredințat cu formarea unui nou minister contele *Thun-Hohenstein*. Căderea ministrului *Gautsch* se aștepta, dar' nu chiar acum. Câtă vreme a fost el la cârmă n'a putut face nimic mai hotărât pentru împăcarea deosebitorilor dintre popoare și din pricina aceasta a și căzut. Numai în vremea din urmă a început a face câte ceva: a edat nouele ordinațiuni de limbă și a conchemat parlamentul austriac pe 21 Martie.

Dimpotrivă despre contele *Thun* se știe că e om energic și tare la voință, de aceea se crede, că va pute sta mai mult timp la cârmă și va drege lucrurile înspre bine. Vom vedé.

Contele *Thun* este *Ceh*, conservator și are înclinațiuni *federaliste* (de înfrățire între popoare), ceea-ce Maghiarilor nostri nu le prea place. El 'și-a compus doul minister.

Cu privire la stările din Boemia se vestește, că turburările ear' încep. Studenții *nemți* din *Praga* poartă de nou colorile, cari le-au fost oprite și aceasta a făcut pe *Cehi* să facă demonstrații. S'au ivit ciocniri și au fost prinși mai mulți. S'au spart ferestrele mai multor așezăminte germane.

nuntul al seu nenorocit pas din casa dragilor sei părinți.

Povestirea nenorocitei sale vieți ștorcea șiroaie de lacrimi din vioii ochi, pe sbârciții obrazi ai bătrânei pustnice.

„Taci, draga maicii, zise ea nefericitei fete, căci Dumnezeuul părinților nostri, care a încercat atât de mult pe frații nostri Români și 'i-a păstrat veacuri întregi prin nămolul liftelor străine, îți va ajuta și ție să scapi de urgia păgână și să-ți vezi implinită dorința, după atâta amar și chin. Șezi și te odihnește, căci Dumnezeu e cu noi“.

Înserase de mulțișor. Nona așternu pe un mindir de iarbă uscată, o blană de urs; pe ea se culcă Branda și așipi un somn de vieață dătător; ear' Gramen și Humă păziau cu credință poteca, ca să nu se strécure cineva în peșteră, unde dobândise salaș stăpâna lor.

Gramen priveghia de pe culmea stâncii, Humă mai în vale. Deodată zăriră doi Tătari, din cei-ce urmăreau pe Branda, înarmați până în dinți și înaintând spre potecă. Gramen

1848.

— Cronica anului. —

Paris, 4 Martie.

Numărul răniților din revoluție îngrijiți în spital e 428. Archiepiscopul a edat circular provocând pe preoți să asculte de guvernul provisor. Despre Louis Filip*) nu se știe nici acum unde e? Unii zic că a debarcat în Anglia, alții zic că a pățit naufrag.

Pojon, 4 Martie.

Vorbirea lui Kossuth a deșteptat entuziasm de nedrescis. El zicea între altele: »Poporul e etern și eternă voim să fie și patria lui, eternă și gloria acelei dinastii, pe care o recunoaștem ca Doamnitorea noastră. Oamenii timpului trecut vor descinde mâne-pomâne în mormânt, dar' pe descendentul plin de speranțe al casei de Habsburg, Archiducele *Francisc Iosif*, care dela prima sa pășire a câștigat iubirea națiunii, îl așteaptă moștenirea unui tron strălucit, care din libertate își contrage tăria... E tare convingerea mea, că viitorul dinastiei noastre e legat de unirea în cugete și simțiri a diferitelor popoare din imperiu. Această unire, pe lângă respectarea naționalității lor, o poate crea numai spiritul constituționalismului, care afiliază și încheagă sentimentele tuturor. În propunerea mea pornesc din punctul de vedere al dinastiei, și har Domnului, că aceste puncte de vedere e în strînsă legătură cu interesele patriei noastre...»

Viena, 5 Martie n.

Vorbirea lui Kossuth a făcut aici mare impresiune. Ziarele o retac, dar' prin scrisori private s'a lătit îndată vestea ei. Iritația contra guvernului crește mereu.

În Veneto-Lombardia, de când acolo nu se mai primesc bancnote se trimite pe seama ostășimei tot la 15 zile câte un milion în douăzeci.

Brașov, 6 Martie,

»Gazeta de Transilvania« scrie: »Faima ce se lăți pe aici, că episcopul Românilor gr.-uniți ar fi slobozit circular pe la protopopi, îndatorator, ca aceiași cu jurisdicțiunile secuio-

*) Regele alungat al Franciei.

părăiașului, ce, revărsându-se din sinul statuei, șerpuia prin flori și ierburi, adormi fata un somn ușor pe stratul de mușchiu.

Pe când Branda își odihnea oasele chinuite de atâta trudă, veni Nona, sihastra acelor pustietăți, și vîzînd dormind la picioarele Dochiei pe această frumoasă nenorocită, nu-'i strică somnul, ci ședea veghiînd la capul ei, așteptîndu-'i deșteptarea, spre a o cercetă despre nevoia și desnădejdea ce a adus-o în acest pustiu.

Se trezi Branda din somnu-'i, ce-'i mai potolise oboseala, și vîzînd pe sihastră lângă dînsa cu blîndeța și curioșia ce li era zugrăvite pe față, se bucură, că bunul Dumnezeu nici aici n'a părăsit-o, ci 'i-a trimis o mîngăiere.

Nona luă de mână pe tinăra și mîhnita fată și o duse în o altă peșteră alătura cu a Dochiei, ce era locuința sa. Aci, dându-'i de mâncare oare-cari rădăcini și ierburi hrănitoare, precum și poame sălbătice, ce se fac pe acolo, fata prinse puțină inimă și începî plîngînd cu amar, a-'și istorisi cu deamă-

repezi, cu a sa praștie, o peatră colțuroasă drept în capul unuia din Tătari, care căzî mort la pământ. Tot în acel moment celalalt Tatar, țintî o săgeată otrăvită drept în spatele lui Gramen. Humă se repezi cu o măciucă asupra Tătarului rămas viu, se luură la luptă, și se luptară până-ce amîndoi se prăbușiră în rîpa prăpăstioasă ce era alături, încât până în fundul văii amîndoi s'au făcut în mii de bucăți.

Găsirea Brandei.

Perise amîndoi Tătarii, perise și bătrînul și credinciosul Humă; rămăsese însă sormanul Gramen cu otrăvita săgeată în crucea spatelor. Să chinuia să 'și-o scoată, dar' nu putea, ajutor n'avea la cine să ceară; își mlădie mîna, apucă săgeata, însă, vai! o trase strîmb și o rupse; nu mai era chip de scăpare cu vieșă. Tinereța și virtutea îi ajută să mai dăinuească cu vieață câtăva vreme, dar' puterile îi scădeau cumplit de iute, vedea el că moartea n'o să întărie a-'i cere vieața, și-'i părea grozav de rău că nu-'i măcar

maghiare se corespundeze în limba maghiară, se adeverează; aceeași însă curge din poruncă mai înaltă, care se publică și pe la unele comitate.

Brașov, 7 Martie.

Azi s'a ținut examenul din religie cu elevii români dela gimnaziul catolic și cel evanghelic, aproape 90. A presidiat protop. I. Popasu. Îmbucurător e, că de astă-dată catechetul, dl prot. I. Petric, pe lângă lecțiile catechetice întreșu și învățături contra vinarsului, după cunoscuta cârtică tipărită și românește. O parte a tinerimei se îndatoră a nu gusta în vieță nici o beutură spirtuoasă.

În publicul ascultător s'a deschis subscripția pentru cumpărarea mai multor atari cârticele osânditoare de vinars. S'a colectat îndată 105 florini v.

Pesta, 8 Martie.

La sosirea corăbiei din Pojon și ieri a așteptat mulțime mare pe mal. Știrile, că auștii nu vor să între în discuțiunea adresei până-ce nu vor afla intențiunile curței, au produs iritare.

— Mișelie, nemernicie! — a strigat Petofi, *) auzind de acesta. El era de față la braț cu tinera sa nevastă.

— După ultima numerotație Pesta are 111.492 locuitori.

Brașov, 9 Martie.

Trei sute recruți dintre cei jurați acum au plecat azi, însoțiți de muzică, la Sibiu.

Sibiu, 10 Martie.

— Azi la 10¹/₂ s'a făcut împărțirea de premii între cei distinși la expoziția industrială, în fața unui ales public. Erau de față și Excelențele Lor Thesaurarius, comisarul țerei, baronul Bruckenthal, superintendentul și episcopul A. Șaguna. Comitetele națiunii săsești și-a făcut intrarea intimpinat de un cor de muzică ocașional și acupă loc pe o tribună, deasupra căreia era icoana M. Sale.

— În frumoasa sală de gimnastică a avut loc azi o probă generală în fața întregului consistor. Între privitori a fost și comisarul țerei I. Bedeus și superintendentul.

*) Vestitul poet și înflăcărat ungur.

Din Bucovina.

Vrednicul deputat al țeranilor români (curia V.) din Bucovina, *Dr. George Popovici* continuă a ține adunări cu alegătorii sei. În adunarea dela *Raduși* a vorbit earăși foarte frumos. Din vorbirea lui dăm pe scurt cele-ce a spus dînsul despre *clubul român* din Viena și despre *limba română*. Din adevărurile rostite de el multe se potrivesc și la noi și din ele învățătură putem trage.

Estă ce a zis dl Dr. Popovici:

Clubul român parlamentar din Viena s'a afirmat hotărît și franc. Clubul va păzi cu credință interesele românești. Mai mult încă. Va interveni cu inimă. El a părăsit vechiul și răul obicei bucovinean a ascunde românismul sub o manta oareșii-care. El s'a pus deschis pe o *basă curat națională*. Dl Popovici promite că această basă va rămâne neabătută. Poporul român în Bucovina trebuie să arete, că nu e o clasă de robi, ci un neam băștinaș, care își are vrednicia în drepturile sale. Noi nu trăim aici din mila nimărui. De aceea în ale noastre trebuie să mergem cu curajul, cu tăria omului ce știe, că are putere înrădăcinată în țeară, și drepturi vechi: Să aruncăm în noianul uitărei uricioasa zicală: capul plecat sabia nu-ți taie. Sabia atrnă amenințator numai asupra făcătorilor de rele, ear' noi umblăm calea dreptății. Clubul român își va face datoria, dar' și alegătorii să și-o facă. Să lupte fiecare voinicește la locul unde e pus. Să nu cedeze nici un pas. Să lupte pentru dreptul de a trăi ca Român și nu altcum, pentru de a trage foloase culturale ca Român și nu altcum.

Românii plătesc birul din sudoarea feței lor. E greu câștigat banul ce trebuie să-ți dea. Dar' banul e bun și bine primit. Dacă e așa, sîntem în drept să cerem ca și așezămintele ce se fac, să fie bune și folositoare nou: să fie românești. Altcum populațiunea română e amar strîmbătătită. Fiind dirigătorii pentru popor și nu întors, trebuie fiecare, ce mănâncă pâne din banii românești să știe limba română, fie ei căpitan sau profesor, perceptor sau scriitor comunal. Copiilor nostri, ce vreau să între în școli mai înalte li-se cere cunoștința limbei germane. Copilul german pășete liber înainte; al nostru are a învinge

Brandă, pentru care el s'a jertfit, ca să-și mângăie într'a lui groaznică durere. Plîngea că nu-și poate vedea pe tatăl seu, bătrânul Negrilă, pe ale cărui cuvinte cu atîta sfințenie le-a ascultat; mai amar însă plîngea, mai adânc suspina și nu putea să moară când își amintea că jertfe ce a făcut și chinurile ce a înfrînt, el și tatăl seu, nu vor da roadă.

Plîngea cu hohot că Doamna Românilor va cădea în mâna dușmanului, fără să știe el că Bogdan venise, că Tătarii fusese bătuti și alungați, că Haroboe fusese omorît.

Trăgea de moarte lungit în poteca ce ducea spre peștera Dochiei, gura i-se înclăștase, limba i-se legase, înră cunoștința tot nu și-o perduse, când eată și Bogdan, ce răsbătuse codrii în fuga mare căutându-și mireasa răpită, sosl cu cetașii sei și cu sihastrul Coma.

Dădă peste Gramen pe care îl cunoscu îndată, după spusele lui Negrilă, că acesta trebuia să fie unul din tovarășii de

fugă ai Brandei. Îl întrebă, dar' muribundul nu răspunse nici o vorbă, ci cu ochii plini de sânge și de lacrimi îi făcu cu mâna semn, arătînd spre peșteră. Se uită Bogdan în dreapta și în stînga, dar' pe celalalt tovarăș, Humă, nu-și văzu, căci el perise în luptă cu Tătarul, apărînd poteca.

Ca un fulger trecu prin mintea lui Bogdan ideea de vre-o nouă primejdie, Lasă pe muribundul Gramen, în paza unui cetaș al seu, să-și dea obștescul sfirșit, ear' el cu călugărul Coma și cu celalalti tovarășii se duce iute spre peștera Dochiei, să-și găsească Domnița, dar' nu găsi nimic.

Trist, gînditor, sfîrșmat de oboseală și de năcaz, șezu binișor jos în peșteră pe mușchiul răcoros dela picioarele Dochiei. Rupt de osteneală, adormi o clipă. Fel de fel de visuri îi frămîntau creierul, unele mai mărețe decît altele.

Pe când mintea lui se plimbă prin lumi străine, ear' trupul i-se odihnea în casa fetei strălucitului Deceba, sihastrul Coma cercetă

mai întăiu greutăți enorme. Cum să nu fie întrecut de cel dintăiu? Germanul poate domina în țeară în toate. Limba lui e cea a dirigătorilor. Românul cu limba sa trebuie să rămăe mut și neajutat în țeara aceasta, pe care strămoșii au ținut-o cu sabia și au sfințit-o cu sânge și suferinți. Un Român verde din Arbore sau Horodnic de s'ar muta în China, mai că tot atît de mult folos ar avea de limba sa acolo, cum îl are aici. Să ne mirăm că nu putem înainta, dacă toate întocmirile culturale, care sînt în țeară, nu ne sînt accesibile din cauza limbei. Ia un pește din apă și pune-ți pe un strat mîndru și dulce de flori. Ce folos va avea el? Așa și noue, ce ne ajută așezămintele și propășirile, ce se fac, dacă nu ne putem folosi de ele, pentru-că nu sînt în limba noastră. Estă de ce biet Român săracul înapoi tot dă ca racul. Nu pentru-că n'are talent sau nu are sîrguință. Poporul nostru are calitățile rasei latine. Dar' e pus ca peștele înaintea unor bunătăți de care nu poate trage folos. Să ni-se dea așezămintele în limba noastră și se va vedea cum vom ajunge vîrf în calea culturii. Lupta pentru românismul întocmirilor publice la noi în țeară e sfîntă. Dela isbînda ei atrnă viitorul nostru, bunăstarea noastră economică. Jertfele cele mai mari trebuie aduse din partea națiunii pentru a duce la capăt acest lucru.

SCRISORI.

„Nici un ac dela Jidani“.

Babșa (Sălaglu), la 5 Martie n. e.

Onorată Redacțiune!

Cu multă bucurie vin a vă raporta învingerea ce o am făcut asupra cămătăriei prea mare a Jidani'or din comuna Babșa.

Încă din bună vreme Jidani' de aici — trei la număr — care de care și-au adus bumbacuri, umplându-și locuințele cu de acela, ca se aibă de unde prevedea pe Românele noastre, știind, că cănepă n'au prea avut.

Au și început a cumpăra unele, dar' cu un preț de totelui mare. Urzeala cu 3 fl. 70 cr., băteala cu 2 fl. 70 cr. pe așteptare, până la 1 August c. n.

Comitetul „Societății de cumpătare“ din loc mă roagă, ca să exoperez bumbac, dela societatea comercială „Concordia“ din Sibiu.

prin împrejurimi și dete de Branda în chilia de peatră a pustnicei Nona. O lăv de mână și împreună cu Nona o duseră în peștera Dochiei, unde Bogdan, mirele ei, își odihnea obositu-i corp de atîta trudă. Bogdan, se trezi din lungu-i șir de visuri, ear' dinaintea sa văzu o minune neașteptată, pe pustnic, pe sihastră și pe ceea-ce o căuta, pe Branda.

Cu ochii plini de lacrimi de o bucurie ne mai auzită, sihastrul Coma încredință pe Branda lui Bogdan, binecuvîntându-i. Pustnica Nona, păzitoarea zinei Dochia, rămase în această peșteră, ear' Bogdan cu iubita sa mireasă Branda și cu neadormitul pustnic Coma, se depărtară pe potecă spre locul unde puțin mai înainte văzuse pe nenorocitul Gramen, trăgînd de moarte. Găsi aci păzitorul, ce-l lăsase, însă Gramen era mort; fața lui nu era posomorită, ci veselă, căci Dumnezeu păstrase o schinteie de vieță în trupul seu mai mort și nu-și luase încă mintea când sosl Bogdan cu sihastrul și cu celalalti în căutarea Brandei.

Am scris în această privință direcțiunii acelei societăți, ca să ne avizeze despre prețul bumbacului, la ce on. direcțiune îndată ne-a și avisat despre prețul bumbacului și că: urzeala albă nr. 16 ni-o dă cu 2 fl. 40 cr., băteala cu 1 fl. 80 cr. cu așteptare pe trei luni, împărțindu-ne, că dacă la trei luni nu vom pute trimite prețul, avem de a trimite 6% procente înainte și schimb nou pe alte trei luni.

Răspunsul la epistolele mele, primit dela on. direcțiune a „Concordiei” l-am adus la cunoștința primarului din loc, dl Traian Brândusan, care îndată a avisat locuitorii comunei ca să se înscrie toți aceia cărora le trebuiește bumbac. S-au înscris 88 inși, cerând dela „Concordia” 116 pachete urzeală și băteală.

Jidovii rîdeau de toată treaba noastră, zicînd, că n'avem noi credit, ca și ei.

În 28 Februarie a. c. n. ne vine avisul, că bumbacul cerut ne-a sosit la gara din Supurul-de-jos. Supărare în fiii lui Israil, bucurie mare în Românașii noștri!

În 1 Martie am adus bumbacul; câți ne-au văzut de prin Supur, Corond etc., toți au lăudat hărnicia noastră

În 2 Martie n. l-am împărțit pe la femei; fiind cu toții veseli, că din pachetul de urzeală le-a rămas în pungă 1 fl., ear' din băteală 60 cr. v. a.

Tot în ziua de 2 Martie n. non! arîndaș mă acuză la primăria comunală, că am dat bumbac fără de a ave licență (ipar, cum zicea el). Casa primarului era plină de oameni, cu toții s'au apucat cu gura de el, de nu știa bietul ce să spuie.

Adusul bumbacului și svircolirea Jidaniilor va ave urmări bune în comuna noastră. Românii noștri cer să le aducem tot de ce au lipsă dela „Concordia” și zic că dela Jdani nici un ac nu vor cumpăra.

Zilele aceste ne-am sfătuit a întemeia o *însoțire de consum*, care dacă se va pute, să fie filiala societății comerciale „Concordia” din Sibiu.

Români din patru unghiuri! Să nu ne lăsăm supti de lipitorile satului. *Intemeiați peste tot locul societăți de cumpătare și de consum* (negoț) și nu vă lăsați pradă răuvoitorilor a tot ce e creștinesc și românesc.

Gavriil Aluș,
învățător și notarul „Societății de cumpătare”.

Soartea învățătorilor noștri.

Vameș-Odriheiu, 28 Februarie e.

Onorabilă Redacțiune!

Subscrisul servese ca învățător-cantor la școala gr.-cat. din Vameș-Odriheiu, comună ținătoare de protopopiatul Ibașfalăului, din toamna anului 1894, unde am venit pentru mântuirea acestei școale, care era amenințată prin aceea, că chiar în toamna acelu an societatea „E. M. K. E.” din Cluj a deschis aici o școală, pe care a înzestrat-o cu toate cele-ce se poftesc din belșug, și pe învățător plătindu-l cu plată de 400 fl., cortel și altele trebuincioase.

Salarul meu, să zicem că e de 300 fl., să plătește în rate nenumerate, fiind scos din repartiție. Dar' apoi cu cât necaz, potcă și amărăciune să scoate, ferească Dumnezeu, nu de „voe”, ci de „nevoe”, cum e la noi în multe locuri.

Dovadă împrejurarea, că și până acum am salar nescos încă și din anul prim al venirii mele aici, apoi din anul acesta încă nici vorbă.

Apoi, ca școala să fie înzestrată barem cu cele mai trebuitoare unelte de școală, Doamne apără, ea sormană e pe treapta cea mai de jos, și în această privință, ca cea mai de rînd casă din sat.

Și cu toate acestea, după puțină, am luptat cu toate neajunsele aproape patru ani de școală fără șovăire, dar' cu neasămenate greutăți pentru mine și cu pierderi și morale și materiale.

Numărul poporului nostru e aproape de o sută familii, ear' a populațiunii de naționalitate maghiară 20—25 familii, pentru cari numita societate zidește o școală cu 3000 fl., care pe toamna viitoare are să fie isprăvită cu totul și în ea să înceapă învățarea pe anul școlar viitor.

Salarul învățătorului încă se va sui la 500 fl., care pentru 25—30 școlari ce cercetează această școală, e frumoasă răsplată în vremurile acestea scumpe de bani.

Am scris aceste numai pentru aceea, ca să cunoască lumea, cum sîntem noi învățătorii români răsplățiți pentru ostenele noastre, și cum ajută alții cauza școalei peste tot.

Toma Simu, inv. gr.-cat.

Producție și petrecere în Alba-Iulia.

Alba-Iulia, 25 Februarie e.

Stimate Dle Redactor!

Tinerimea română econoamă din Alba-Iulia a aranjat în 12 Februarie n. o petrecere împreună cu teatru și cântări. S'a jucat mai întâiu piesa teatrală „Nunta Țărănească”. Rolurile le-a jucat juna Maria Anghel ca mireasă, Ioan Cormos ca mire, Augustin Batenzan ca preot, jucându-și fiecare rolurile foarte bine. Peneș „Cărcanul” și „Turcu” au fost cântate de Ioan Cioncă și Silvestru Ciubrudean. Cântarea turcească cât și vorbirile au fost predate atât de bine de către Silvestru Ciubrudean, încât au încântat întreg publicul.

„Dogele, cântare Italiană în campo” a fost cântată de Iuliu Timișan, Ioan Cormos, Ioan Barcută, George Lăncrajan și Nicolae Bîrdașiu; asemenea a reușit foarte bine, mai ales că a fost cântată cu cuvinte italienești.

În „Anunțata, sormană pescăriță”, joc dela Veneția, a jucat cu dibăcie d-șoara Laura Stanciu.

În piesa „Favorița regelui” a jucat Eva Stain ca favorița regelui, Ioan Cioncă ca rege, Ioan Cormos ca soldat, Augustin Batenzan Ioan Muică, Vasilie Cormos în rolul de călugări.

În „Iug evreul” l-a predat Ioan Cioncă, căruia atât de bine i-a șezut în costumul cel jidovesc și atât de bine a predat piesa, în cât la dorința publicului a fost silit să-l repeteze. Ear' în fine s'a jucat „Călușerul” și „Bătuta” de mai mulți tineri.

Seara de 12 Februarie a fost o seară plăcută atât pentru inteligență, cât și pentru poporul din Alba-Iulia, și ne bucurăm, văzînd că și țărani noștri dau semn de înaintare.

Că petrecerea aceasta a tinerilor țărani și țărance a reușit atât de bine, meritul cel mai mare îl are *Antoniu Cricovean*, care a fost conducătorul, lor, și și-a dat mare silință ca petrecerea să reușească. Dorim ca să vedem în tot anul câte o astfel de petrecere din partea tinerilor țărani.

Cu acest prilej au binevoit a suprasolvi următorii: Petru Cirlea, comerciant 80 cr.; Antoniu Murășan, ospătar 1 fl. 40 cr.; Dr. Alex. Fodor, 1 fl. Teodor Anghel, econom 80 cr.; Simeon Moldovan, proprietar 60 cr.; Vasilie Vaida, 30 cr.; Eva Vaida, 30 cr.; Johan Stain, 60 cr.; Maria Rațiu, 30 cr.; Petru Cadar 50 cr.; Ilie Man 20 cr.; Ioan Cricovean 10 cr.; Ioan Câmpean 10 cr.; Alex. Aron 10 cr.; Izsaki Sándor 10 cr.; Victoria Timișan 40 cr.; Nicolae Rusan 10 cr.; George Bîrdașiu 10 cr. — cărora și pe această cale le aducem mulțumită. I. R.

Muri rîzînd și vesel că nu i-a fost munca înzădar, căci Dumnezeu i-a ajutat să vadă pe Bogdan, Domnul Românilor și stîr-pitorul liftelor străine.

A plîns Branda corpul sormanului Gramen, mîntuitorul vieții sale; a plîns și Bogdan pe cel-ce i-a scos din atâtea primejdii pe mireasa sa.

A plîns și sihastrul Coma pe Gramen, bunul Român, care pentru dorul și iubirea țerei sale și a tuturor Românilor și-a pus viața în primejdii atât de mari. O movilă și o cruce, s'au ridicat peste trupul marelui și banului la inimă Român, Gramen, și Branda, plîngînd pe al seu mîntuitor, împleți o cunună de stejar bătută cu floricele albastre numite „au mă uita”, apoi udându-o cu ale sale ferbinți lăcrămi, suspinînd, i-o puse pe mormînt.

Nu trecu mult și un mic schit de călugări se făcu aici, unde bătrînul Negrilă, tatăl lui Gramen, își petrecu în pace și în liniște rămășița zilelor sale.

Mirii Bogdan și Branda s'au dus la Boureni, unde au sărbătorit îndoită sărbătoare: a nunței și a liberării patriei străbune de barbarii cari o cutreerăse și o pustiise în timp de sute de ani.

Tătarii și alte neamuri străine, alungați fiind de către Bogdan-Dragoș-Vcdă, îndată multă româtime, prieteni și casnici de ai lui Bogdan, chemați fiind de către el, au venit și s'au așezat în pămîntul Moldovei, pustiit de barbari.

Bogdan a domnit cu multă dreptate și blîndețe câțiva ani, ear' după dînsul au venit pe scaunul Moldovei, ficii și nepoți de ai lui mai multe rînduri de urmași, sub cari toți Românii s'au unit, au împoporat ca din nou această țeară mîndră și frumoasă.

Din neamul lui Bogdan au eșit alți Domni pentru țeară, mari, viteji și buni.

Așa, iubire cetitor, au muncit cu sudori de sînge strămoșii noștri de au apărât acest pămînt pe care noi îl arăm și sîmînăm; stră-

bunii noștri nu s'au lăsat a fi amăgiți de prieteni de prin prejur și s'au pus împotriva-le cu cuvîntul și cu arma de ne-au lăsat nouă, ficiorii lor, acest pămînt mînos și frumos, dar' ne-au lăsat și grija să-l păzim cu al nostru sînge, ca neatins și nerășluit, cu a noastră voe, să-l lăsăm urmașilor noștri.

Să ne iubim țîrîna în care zac oasele părinților noștri.

Să ne învățăm copiii să-și iubească căminul și vatra pe care au crescut și mai bine să moară pe câmpul luptei, decât să vadă în mîna străinului. Să ne iubim țeara prin care sîngele moșilor noștri a curs în și-roaie, apărîndu-o, ca să fim vrednici următori ai lor.

Să vrem a urma pilda frumoasă, ce ne-au lăsat-o bunii noștri, și vom pute.

Din „Albina”.

I. N. Ciocan.

Bourul sau zimbrul.

— Vezi ilustrația. —

În „Povestea lui Bogdan Dragoș și a Bourului“, ce o publicăm în foietă, am văzut că căpetenia Tătarilor, Haroboe, e numit *bour*, din pricină că el era sălbatic și crunt, ca un bour.

În numărul de față dăm chipul unui bour. Bourul sau zimbrul, numit și bison, este un fel de bou sălbatic, care trăiește în codri străvechi, prin locuri neumbrate. El e cocoșat în partea dinainte a spatelui, are frunte lată și bulbucată și coarne mici; trupul îi este acoperit cu păr mare, de o-o-ră sură-negrie.

Sunt două feluri de bouri sau bisoni. Unul american, care are capul mare, butucănos și coarnele îi sunt mai groase la rădăcină. Acesta trăiește prin stepele Americii de mezză-noapte în cirezi. Odiñoară se aflau mulți bouri în America, dar' acum le-a scăzut numărul, fiind prizoniți de vânători.

Celalalt soi de bouri este bourul european. Acesta este cel mai mare dobitoc sălbatic al Europei. Mai înainte era lătit prin pădurile Europei de mijloc și la noi în Carpați.

E știut, că tradiția ne spune, că Dragoș, întemeietorul Moldovei, a rătăcit prin codri la vânătoare de bouri. De aceea se zice, că s'a pus în marca Moldovei capul unui bour sau zimbru.

Cu vremea însă în Carpați s'a tot împuținat și s'a stîrpit de tot, cum și în alte părți ale Europei. În Ardeal cel din urmă bour a fost pușcat la 1762 în pădurile Bărgăului. De atunci pe la noi nu s'a mai văzut. Astăzi se află numai în Caucaz și în Lituania (Rusia, în pădurea împărătească dela Bje-lorjeș). Aici e oprit a'f vână, voidnd astfel guvernul rnsesc ca să nu se stîrpească cu totul, ci de nou să se sporească.

PARTEA ECONOMICĂ.

Ce însușiri ar trebui să intrunească o grădină de legumi?

Cea mai de căpetenie cerință a unei grădini de legumi este *poziția* ei, adică să fie așezată în fața soarelui — spre mează-zi — și scutită de vînturile răci de mează-noapte prin dealuri, zidiri înalte sau arbori; pentru-că în astfel de grădini legumile se desvoaltă mult mai în grabă și mai bine.

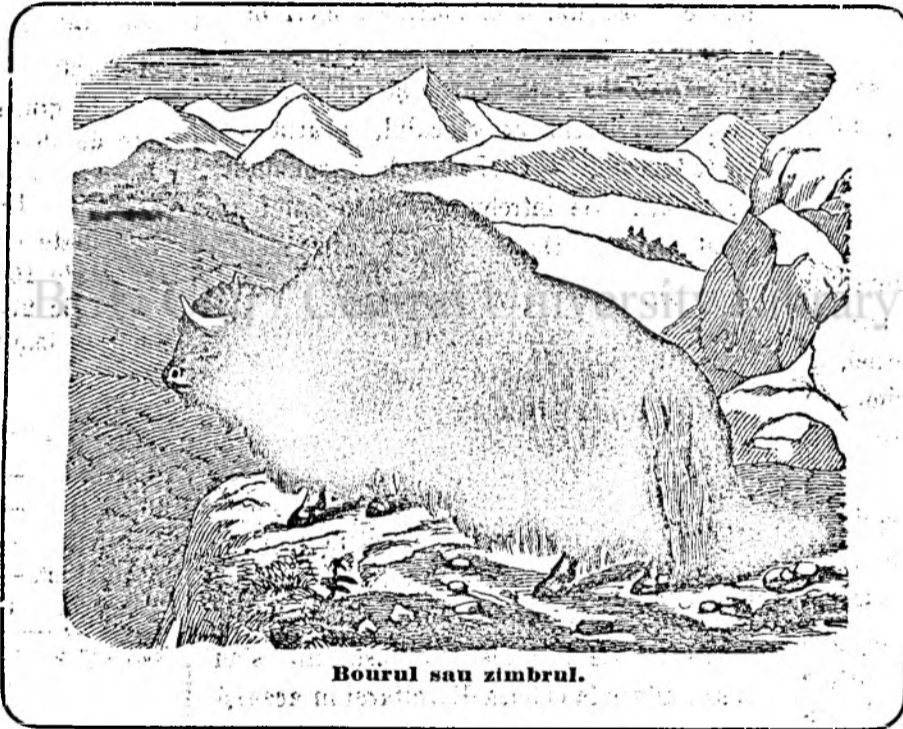
A doua cerință este: *pămîntul grădinei să fie bun*. Un pămînt lutos, care în timp de secetă se prea întărește, prinzînd scoarță, precum și pămîntul tare nêsipos și petros, nu sînt destul de potrivite pentru cultura legumilor. Dar' bun ori rău pămîntul și mai mult ori mai puțin potrivită poziția, economul trebuie să-și lucreze grădina sa, silindu-se a în-

drepta el, prin luminile științei, ceea-ce Dumnezeu a lăsat să ese mai puțin desvîrșit din facerea mînilor sale.

Pentru-că nu e îndoială, că prin lucrarea sa stăruitoare și cu pricepere, omul a făcut și face minuni în pămîntul cel mai sterp.

Tocmai de aceea între cerințele de căpetenie se numără și *știința grădinaritului*, cu ajutorul căreia se pot produce legumi mult mai multe și mai bune într'o grădină cu pămînt mai slab, decât fără acea știință în grădina cu cel mai ales pămînt. Căci cel pricepător în ale legumăritului știe cum să-și îmbunătățească pămîntul, știe când și cum să sape, să gunoiască, să samene, să plivească, să ude, să răsădească, să aleagă cele mai bune soiuri de legumi ș. a.

Cerința de căpetenie este și *închisoarea* de toate părțile, ca astfel grădina să fie scutită de stricăciunea, ce 'i-ar pute-o pricinul animalele.

Bourul sau zimbrul.

Apa la îndemână pentru udat — dacă se poate chiar o fântână în grădină — este deasemenea o mare binefacere pentru ori-ce grădină.

Săpatul mai adânc, ca în câmp, încă este de neapărată trebuință.

La aceste se mai adaugă *gunoirea*.

Rigolarea grădinei.

Cu o săpătură numai atât de adîncă cât e s. p. arătura, ce se face de obicei cu plugul, grădinei nu 'i-e de ajuns, pentru-că cea mai mare parte a legumilor au lipsă de o pătură adîncă, ca să se poată desvolta îndeajuns; ear' de altă parte, pentru-că numai cu chipul acesta se vor pute produce legumi multe în loc puțin, cum sînt mulțime de grădini.

Tocmai de aceea, cine dorește să-și întocmească grădina de legumi după toate cerințele, va trebui neapărat să *rigoleze* pămîntul din ea.

Rigolarea se face astfel: la o margine a grădinei se sapă un șanț de

32—50 centimetri afund și de 2 metri larg, ear' pămîntul săpat se aruncă de-a lungul săpăturii înspre marginea grădinei. Isprăvind șanțul acesta, săpăm un al doilea, tot așa de afund, aruncînd pămîntul din el în cel dintăiu și chibzuind ca atunci când e gata șanțul al doilea, cel dintăiu să fie astupat. În modul acesta se urmează mai departe pînă-când s'a săpat întreg locul menit pentru cultivarea legumilor. La sfîrșit rămîne un șanț gol, care se umple cu pămîntul scos din șanțul cel dintăiu, — care pămînt a rămas grămadă la începutul săpăturii și trebuie cărat în șanțul diu urmă. Timpul cel mai potrivit pentru rigolare și gunoit este negreșit toamna, dar' se poate face și iarna, când pe economi nu-i imbulzesc alte lucruri.

De sine se pricepe că rigolatul nu se face în tot anul; dar' săpatul afund cu un arșeu (hârlet) bun se cere să fie făcut an de an.

Gunoirea grădinei.

Dela gunoirea în regulă a grădinilor atîrnă în mare parte desvoltarea legumilor și folosul ce ele aduc. Gunoiul, ce se intrupează grădinilor, trebuie să fie potrivit cu natura pămîntului din ele.

Gunoiul vitelor cornute și al oilor este bun pentru ori-ce soi de pămînt. Cel de cai e mai potrivit pentru pămîntul lutos, care e mai rece. Gunoiul de cai, amestecat cu cel de porci, de asemenea e un gunoiu destul de bun.

Cel mai bun dintre toate soiurile noastre de gunoiu este cel de galițe: găini, porumbi și curci.

Pe la orașe se gunoiesc multe din legumăriile cele mari cu excrementele omului.

Împărțirea și întocmirea grădinei.

Ori-ce grădină trebuie nu numai să aducă folos, dar' să și placă ochilor și inimii. Ca aceste scopuri să se poată ajunge, e de lipsă o întocmire și împărțire cât mai potrivită.

De regulă prin mijlocul grădinei, de-alungul se face o cale mai largă sau mai îngustă, pînă la 1½ metru sau chiar și atât de lată, ca să poată umbla cu înlesnire și carul pe ea. În grădini mari se fac astfel de căli și pe de laturi. Ele trebuie să fie la mijloc mai ridicate și să se acopere cu nêsip.

Pe de marginea căilor se sădesc agriși, strugurei (rosinchini), viță de vie ș. a.

Peste tot grădina se împarte în 4 părți. Aceste se împart — dacă e de

lipsă — în table și tablele în straturi. Straturile să fie de câte 1 m. și 20 cm. late și cu un cap al lor către calea din mijloc.

Se știe, că séménând tot aceleași bucate în un loc, nu le priește, tocmai pentru aceea se saménă și în câmp odată cucuruz, în alt an grâu, apoi se lasă ogor ș. a. Tot așa stă lucrul și cu legumile; nici lor nu le merge bine, séménând an de an în același loc s. p. tot curechiu sau alt soi de legumi.

Una din tablele numite ale grădinei se gunoiește, și în anul, în care s'a făcut gunoirea, se cultivă: curechiu (varză), călărabe, salată ș. a. legume cu frunza lată. În anul al doilea se cultivă în ea — fără a o mai gunoi — ceapă, cartofi, morcovi, pătrânjei, ridichi, sfeclă, napi, crastaveți, pepeni ș. a.; ear' în al treilea an — tot fără gunoii — se cultivă: fasole, mazere, pătlăgele ș. a. În tabla a patra se fac straturile calde și se lasă loc pentru plantele, cari să ierneze în pământ și rămân mai mulți ani în acel loc s. p. sparga, fragile ș. a.

Deci și în grădină trebuie să se țină rînd și seamă; la din contră totul e o muncă aproape zădarnică.

Straturile calde.

Unele legumi se seaménă de-adreptul în straturi; altele trebuiesc séménate în straturi calde, făcute în timpul iernei, și crescînd până la o anumită mărime, se sădesc în straturile, unde au să se desvolte deplin.

Straturile calde se fac de regulă în această lună (în Februrie). Spre acest sfîrșit se alege un loc în fața soarelui, scutit de vînturile de către mează-noapte. Aici se sapă o groapă în patru laturi, a cărei lărgime să fie 120 cm., ear' lungimea după-cum cere trebuința și afunzimea de un metru. În ea se pune gunoiu păios de cal, care trebuie scuturat ca să se așeze deopotrivă și pe urmă călcat cu picioarele. Gunoiul vitelor cornute nu ține căldură ca cel de cal; dar' totuși se poate folosi și el.

Umplându-se groapa cu gunoiu, de margini se închide cu un rînd de scânduri, ear' partea de către mează-noapte are să fie mai ridicată ca să se poată sorî cât mai bine întreagă suprafața stratului. Peste gunoiu se pune o pătură de pământ bun, în grosime de o palmă. Grădinarii pricepuți se îngrijesc de cu toamnă ca să aibă la îndemână pământul trebuincios, pe care îl cern și îl acoper cu gunoiu ca să nu înghețe. Pământul acesta trebuie luat dela suprafață și nu din afunzime.

Peste scânduri se pun ferestre anume de sticlă și în jurul scândurilor gunoiu, ca să țină cald. La o săptămână pământul este așezat îndestul și se poate séména.

Unii fac greșeala că seaménă prea afund, stricînd prin aceasta foarte mult. Séménța să nu fie acoperită cu o pătură mai groasă de pământ decât e de două ori mărimea ei. Séménța odată séménată, stratul trebuie ținut în stare umedă, udându-l cu apă domoală — nu rece.

După-ce legumile au răsărit, pe timp frumos li-se lasă aer curat, ceea-ce se face prin ridicarea de o parte a ferestrilor.

Cu ajutorul straturilor calde se ajunge în orașe la legumitimpurii, ceea-ce ar fi o mare binefacere și pentru săteni.

Rassele (soiurile) mai de frunte ale vitelor.

(Urmare și fine).

6. Zebu.

Zebu din India e cocoșată, avînd pe spinare o ridicătură sau două, cari cumpănesc până la 25 chlgr. Prin încrucișare repetită cu alte rasse de vite, zebu își perde cocoșa. Mărimea zebelor e foarte deosebită, dela mărimea unui berbec până la a unui bou zdravén de ai nostri. Zeba este scurtă și groasă, dar' iute și sprintenă ca și calul, poartă pe spate greutăți de câte 400 chgr., suindu-le pe munți. Se întrebuintează în bătai în locul cailor. De lapte sînt foarte slabe.

Din cele arătate până aici se poate vedé, că vitele sînt de foarte multe rasse (neamuri); ear' dintre soiuri — trebuie să o spunem — n'am pomenit decât un număr de tot neînsemnat.

Prin încrucișare, unele soiuri s'au desvoltat de minune, devenind ne mai pomenit bune de lapte, sau puternice pentru muncă, sau grase într'un mod deosebit. Toate aceste trei însușiri însă nu s'au putut aduee la culmea disvoltării în aceeași vită, ci numai una sau cel mult două.

La vite încă se potrivește zicătoarea poporului: „nu pot fi și cu ouă și cu pui și cu cloșca grasă“.

Tocmai de aceea economii pricepuți se gîndesc bine de timpuriu la ținta, ce voesc să o ajungă prin prăsirea vitelor. Cei-ce vor să aibă peste toate vite bune de lapte, se vor nisui în această privință, căștigându-și altfel de soiuri și îmbunătățindu-le tot în această direcțiune. Cei-ce înainte de toate au lipsă de vite tari, bune de muncă, își vor îmbunătăți soiurile de vite, cari corespund acestor însușiri și tot așa vor face și cei-ce au în vedere în locul întăiu — să ajungă la vite mari, cari se îngrășe bine.

Ca în toate ramurile economice însă așa și cu privire la îmbunătățirea soiurilor de vite sîntem foarte departe de ținta, care neapărat trebuie să o ajungem și spre care avem să pășim tot mai înțelepțește și mai cu înțetire.

„Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“.

I.

Raport

despre a VIII-a expoziție de vite, aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului“ în Boița.

Omorabil comitet!

La insistența fruntașilor laudabilei comune Boița, expoziția de vite anuală, proiectată pentru primăvara anului c., nu s'a ținut decât la 5/17 Octombrie tr. Motivul amînării expoziției până pe timpul de toamnă a fost lipsa de nutreț din 1896, resimțită în 1897, cum și puțina orientare a celor admiși cu vitele lor, asupra scopurilor urmărite prin aranjarea expoziției.

La această expoziție au fost admise vitele locuitorilor din Boița, Porcești, Racovița, Sadu, Sebeșul-inferior, Sebeșul-superior, Tălmăcel și Veștem, dintre cari, din cauze nouă necunoscute, nu au expus vite locuitorii din Sadu, Sebeșul-superior și Veștem.

În conformitate cu lista de înscriere în grupa I. Bovine de prăsilă (rasa indigenă și străină) au fost expuse de 87 exponenți 200 capete și anume:

tauri	vaci	junci, junince, tăurenci	viței, vițele	suma capetelor
1	120	49	30	200

În grupa II. Oi de prăsilă au fost expuse de 19 exponenți 70 oi și anume:

berbeci	noatini	noatine	oi	suma capetelor
23	15	10	22	70

Peste tot au fost așadar 270 capete expuse de 106 exponenți.

Cele 270 vite expuse cu privire la comune se împart astfel:

Grupa I.

comuna	tauri	vaci	junci, junince	viței	suma capetelor	exponenți
Boița	—	117	42	20	179	72
Porcești	—	—	1	1	2	2
Racovița	—	2	2	1	5	3
Sebeșul-inf.	—	—	1	—	1	1
Tălmăcel	1	1	3	8	13	9
Suma com. 5	1	120	49	30	200	87

Grupa II.

comuna	berbeci	noatini	noatine	oi	suma capetelor	exponenți
Boița	10	12	7	12	41	13
Porcești	—	—	—	—	—	—
Racovița	—	—	—	—	—	—
Sebeșul-inf.	—	—	—	—	—	—
Tălmăcel	13	3	3	10	29	6
Suma com. 5	23	15	10	22	70	19

Ranjate vitele expuse după rassă, se constată, că au fost expuse: 1 taur de rassa „Pinzgau“ curat; 58 vaci de rassa ardeleană, 1 de rassa „Simental“, 42 încrucișare (indigene cu „Pinzgau“) și 19 de rassa curată „Pinzgau“; din 49 junci, junince, tăurenci: 23 de rassa ardeleană, 15 încrucișare (indigene cu „Pinzgau“) și 11 de rassa curată „Pinzgau“; din 30 viței și vițele: 7 de rassa curată „Pinzgau“, 13 de rassa ardeleană și 10 încrucișare (indigene cu „Pinzgau“).

Oile expuse aparțin rassei bărsane și stogose.

Juriul de premiare s'a compus astfel: Demetriu Comșa, president, Victor Tordășianu, secretar, Emil Verzariu, funcționar de bancă, Dr. D. P. Barcianu, profesor (ales în locul lui I. Chirca din Săliște), George Bobeș, paroch, toți din Sibiul; Radu Istrate, proprietar, Petru Indrieș, notar, Ioan Boidocan, Ioan Iordan Cloaje, Oprea Halmagiu, economi, Ioan Druhora, paroch, toți din Boița;

Dumitru Săcărea, paroch, *Toma Nedelcu*, primar, ambii din Tălmăcel; *Toma Dragomir*, paroch, *Nicolae Grecu*, comerciant, ambii din Porcești; *Demetriu Săcărea*, inv. în Sebeșul-de-sus; *Valeriu Florian*, preot, *George Dănilă*, inv. dirig., ambii din Racovița; ear' în locul membrilor absenți: *Ioan Micu*, propr., *Toma Doican*, paroch și *Ioan Ivan* (din Sebeșul-inf.); *Ioan Mateiu*, paroch (Sebeșul-sup.); *George Bobanga*, econ. (Racovița); *Ieronim Spornic*, notar, *Nicolae Veștemea*, primar și *Irimie Milea* (Veștem); *Ioan Popovici*, paroch și *Constantin Popovici*, notar (Sadu), s'au ales suplenți în persoanele: *Stanciu Coca*, *Ioan Stoia Bobeș*, *Ioan Oprea Halmagiu*, *Ioan Bratilesco*, economi în Boița; *Teodor Orlea*, funcț. consist. în Sibiu; *Ioan I. Roman*, proprietar în Sebeșul-inf.; *Ioan Nedelcu*, econ., *Irimie Roman*, inv. și *George Comșa*, notar, toți din Tălmăcel; *Traian Florian*, cancel. adv., Sibiu; *Ioan Costeiu Rusalin*, econ., Porcești și *Victor Florian*, notar substituit în Racovița.

Juriul întregit și constituit a purces la examinarea vitelor, lucrare ce a ținut aproape 4 ore, după ceea-ce a urmat însăși premiarea și s'au distribuit pe baza listei de premiare următoarele premii:

Grupa I. Bovine de prăsilă:

a) tauri.

premiul cor.	proprietarul	comuna
I. 12	Comuna politică Tălmăcel, Tălmăcel	
Suma I. 12		

b) vaci.

premiul cor.	proprietarul	comuna
I. 6	Valeriu Florian, preot	Racovița
II. 6	Ioan I. Cloaje, propr.	Boița
III. 5	Savu Vulc, propr.	"
IV. 5	Maria G. Dănilă	Racovița
V. 4	Traian Bobeș, măiestru tâmplar	Boița
VI. 4	Radu Istrate, propr.	"
VII. 3	Ioan Dănescu, econ.	"
VIII. 3	Gligore Moldor, econ.	"
IX. 2	Ioan Ionascu, econ.	"
X. 2	Ioan Stoia Bobeș, econ.	"
XI. 2	Ioan Cocos, econ.	"
XII. 2	Ioan Branea, econ.	"
XIII. 2	George Stoica, econ.	"
Suma 13. 46		

c) junci, junince, tăurenci dela 1—3 ani.

premiul cor.	proprietarul	comuna
I. 6	Ioan I. Roman, propr.	Sebeșul-inf.
II. 6	Valeriu Florian, par.	Racovița
III. 5	Stefan Costeiu, econ.	Porcești
IV. 5	Ioan Ionascu, econ.	Boița
V. 3	Maria Dolomeiu, econ.	"
VI. 3	Mihaiu Onea Rădoi	Tălmăcel
VII. 3	George Stnu, econ.	Racovița
VIII. 3	Ioan Bobeș, econ.	Boița
IX. 2	Ioan Neamț, econ.	Tălmăcel
X. 2	Nicolae Donia, econ.	Boița
XI. 2	Paraschiva Leuța, econ.	"
XII. 2	Iordan Cloaje, econ.	"
XIII. 2	Ioan Hoadria, econ.	"
XIV. 2	Vas. Oprea Halmagiu, econom	"
XV. 2	Ioan Boidocan, primar,	"
XVI. 2	Ioan Aritom, econ.	"
XVII. 2	Constantin Roman, ec.	Tălmăcel
XVIII. 2	Ioan Curpătoria, econ.	Boița
Suma 18. 54		

d) viței și vițele dela 1/4—1 an.

premiul cor.	proprietarul	comuna
I. 5	George Dănilă, inv.	Racovița
II. 4	Nicolae Săcărea, econ.	Tălmăcel
III. 3	Toma C. Barbu, econ.	"
IV. 3	Toma Posa, econ.	Porcești
V. 2	Petru Stroilă, econ.	Tălmăcel

premiul cor.	proprietarul	comuna
VI. 2	Nicolae Măierean, econ.	Boița
VII. 2	Traian Bobeș, tâmplar	"
VIII. 2	Nic. Bratilesco, econ.	"
IX. 2	Voicu Pătărău, econ.	"
Suma 9. 25		

Grupa II. Oi de prăsilă.

a—d) berbeci, noatini, noatine, oi.

premiul cor.	proprietarul	comuna
I. 5	Ioan Zacharie, econ.	Boița
II. 5	Vasile Cloaje, econ.	"
III. 4	Nicolae Caicu, econ.	Tălmăcel
IV. 4	Mihaiu Răducan, econ.	"
V. 3	Petru Boța, econ.	"
VI. 3	Stanciu Curtean, econ.	Boița
VII. 3	Ioan Negrea, econ.	Tălmăcel
VIII. 3	David Rusu, econ.	Boița
IX. 3	Ioan Rusu, econ.	"
X. 3	Ioan Boidocan, econ.	"
XI. 3	Nic. Constantinescu, ec.	"
XII. 3	Ioan Drăguș, econ.	"
XIII. 3	Grigore Moldor, econ.	"
XIV. 3	Nicolae Zacharie, ec.	"
XV. 3	Ioan Neghină, econ.	"
XVI. 3	Ioan M. Coca, econ.	"
XVII. 3	Nicolae Donia, econ.	"
XVIII. 3	Nicolae Basarabă, ec.	"
XIX. 3	Ioan Basarabă, econ.	"
Suma 19 63		

Peste tot s'au distribuit în grupa I. 41 premii în valoare de 137 coroane, ear' în a II-a 19 premii în valoare de 63 coroane, sau în total 60 premii în valoare de 200 coroane.

Onorabil comitet!

Este lucru constatat, că populațiunea din așa zisa „*Mărginime*“ de pe teritoriul comitatului nostru, nici în privința productivității pământului și nici în privința bunei stări, mai ales de când granițele sânt închise — nu poate ține pas cu economia din celelalte părți ale comitatului nostru. Puținătatea pământului face ca ceea-ce se câștigă abia să ajungă, cu toată cruțarea, pentru acoperirea trebuințelor zilnice. Știm cu toții cum cheltuelile sporesc în fiecare zi și cum traiul se îngreunează și el. A ne mulțumi cu puținul, cu care se mulțumeau moșii strămoșii noștri, azi nu mai merge, și a sunat ciasul al 11-lea pentru a ne gândi la câștigarea celor neapărate pentru o mai bună stare.

Reuniunea noastră agricolă s'a îndeletnicit și ea cu arătarea căilor și mijloacelor, cari urmate cu înțelepciune: fericire și bună stare ar aduce bietului țeran muncitor. Chiar și punerea la cale a expozițiilor, până aci neobișnuite la poporul nostru, au de țintă să atragă luarea aminte a țeranului asupra foloaselor ce le-ar avea, dacă mai multă grije ar pune pe tot din ce câștig ar pute să tragă.

Cu luarea în seamă a tuturor împrejurărilor, mai ales economul din „*Mărginime*“ trebuie să se pună cu tot ce-adinsul pe ținerea înțeleaptă a vitelor și aci să se facă începutul cu alegerea vitelor de prăsilă. La expoziția despre care ne dăm seama, văzut-am și vite într'adevăr frumoase, dar' fost-au și multe cu oase slăbuțe, cu forme urâte. De dorit ar fi, ca vitele, ce nu întrucesc însușirile vitelor frumoase, să fie îngrașate și vândute și apoi înlocuite cu vite, poate mai puține la număr, dar' cari se întrucesc însușirile vitelor frumoase. Pe lângă materialul ales de prăsilă, mult, foarte mult atrăna în ce privește prăsilă vitelor dela alegerea taurului. În această privință ar fi păcat strigător la cer, dacă ne-am acumpli, când' vorba este de a ne prevedea pentru prăsilă cu un taur în faptă frumos. Taurul înainte de a fi cumpărat trebuie luat

în deosebită examinare și este de recomandat a câștiga taurul din o prăsilă curată și dela gazde, ale căror întreagă prăsilă ne dă dovezi de vite frumoase. Odată în stăpânirea materialului bun de prăsilă și a taurilor, să se pună o deosebită îngrijire pe agonisirea de nutreț mult și bun și pe lângă aceasta pe nutrirea la vreme, de oare-ce știut este, că nu totdeauna acela are vite mai frumoase și mai bine hrănite, care are mai mult și mai bun nutreț, ci acela, care nutrețul câștigat de tiner și înainte de a-și fi pierdut părțile nutritoare — îl dă vitelor la vreme, cu măsură și cu luarea în băgare de seamă chiar și a vârstei vitelor. Adăparea la timp și ținerea în bună curățenie a vitelor sânt a se lua și ele în socotință de proprietarii de vite.

Sibiu, 31 Decembrie n. 1897.

Victor Tordășlanu,
secretarul juriului.

II.

Favor pentru vieri.

(Stropitoare contra „*Peronospori viticole*“).

Amăsurat înștiințării sale dte 25 Februarie c. nr. 21, comisiunea economică a comitatului Sibiu, cu scop de a veni în ajutorul economilor, cari se îndeletnicesc cu vititul, la nimicirea morbului (boalei) de viță, numit „*Peronospora viticola*“, va vinde în prima linie pentru comunele din regiunea vinului (art. de lege XII. §. 61 din 1894), cum și pentru Reuniunile agricole locale și pentru „*Tovărășiile agricole*“, cu prețul jumătate 50 bucăți stropitoare (tulumba, pompe) foarte practice și cari impuse sânt în mod statutar.

Prețul unei stropitoare trainice și practice este cu 14—16 fl., prin urmare, cei-ce o vor cere vor primi bucată cu 7—8 fl. v. a.

Cererile sânt a se adresa cel mult până la 31 Martie n. c. către comisiunea economică (palatul comitatului din Sibiu).

Pentru luarea în primire a stropitoarelor în ziua destinată de comisiune — vor avea să îngrijească cei împărțșiți.

Ne luăm voe a atrage atențiunea celor interesați asupra acestui favor, recomandându-le a se adresa cu cereri până la 31 Martie n. c.

Sibiu, 2 Martie n. 1898.

Comitetul central al „*Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu*“:

Demetriu Comșa. Victor Tordășlanu.
președinte. secretar.

Pentru neguțetori.

Un abonent al nostru ne înștiințează, că în comuna *Petirș* (comitatul Timiș) se află de dat în arândă sau de vândut o *bolta* (duchean) cu *trafică*, cu licenție de beuturi, având o odaie de locuit, o culină, grajd, 1/4 juger de grădină. Bolta se află în mijlocul comunei, în loc foarte bun și fără concurent, ear' mișcarea e mare, căci în hotarul comunei se taie păduri.

Cei-ce ar dori să ia bolta, să se adreseze la dl *Toma Corescu*, neguțetor, în *Petirș*, (posta Lipova [Lippa], comit. Timiș).

Atragem luarea aminte a cetitorilor asupra acestui loc bun de negoț.

Pentru economi.

Rîmele în agricultură. Se credea, că rîmele rod rădăcinile plantelor tinere, și prin urmare ele sînt vătămătoare agriculturii. Wollny a dovedit însă că hrana lor constă din plante putrede și că dimpotrivă ele pot mări rodirea pămîntului.

Eată cum a prețuit prof. Dr. Landois-Münster într'o adunare însemnătatea rîmelor:

a) rîmele se nutresc numai cu plante putrede;

b) ele trag în găurile lor foi, coceni, etc. pentru a le supune procesului de putrezire;

c) găurile le astupă cu bale, ceea-ce formează un bun îngrășămînt;

d) nu-'i este cunoscută nici o proprietate stricătioasă pe care ar aveau rîmele.

Cum putem cunoaște dacă un pămînt conține var. Luați ca un vîrf de cuțit din pămîntul, ce voți a-l cerceta, și amestecați-l într'un păhar de apă. Peste amestec turnați câteva picături de acid muriatic (hidro-chloric). Dacă ferbe și se ridică beșicute la suprafață, aceasta dovedește că pămîntul conține var.

Pentru a împedeca șoarecii dela roaderea rădăcinilor pomilor tineri, cel mai bun mijloc este de a întoarce cu săpoiul pămîntul în jurul rădăcinei în formă de mușoiu.

Pentru stîrpirea gărgărițelor se amestece bucatle cu nêsip fin și uscat, care se zice că le-ar sili să fugă.

Apa de săpunele, ce rămîne după ce se săpunesc rufe, este foarte bună pentru pomi, livezi și vițele de viie. Dacă se stropesc cu apă de săpunele pomii, pier toți gândacii ce stau ascunși sub coaja lor, ear' dacă udăm vițele de vie cu această apă, vor fi scutiți strugurii de diferite boale. Apa de săpunele cu gunoiu este un mijloc foarte bun de-a îngrășa pămîntul din grădină.

De-ale vremii.

De un an de zile contele *Iosif Ledochowski*, căpitan în statul-major, edă în Viena în fiecare lună știri despre umblarea vremii. Până acum aceste profetii au nimerit înainte vremea, fiind întemeiate pe studiu și observații. Astfel ele au însemnătate cu deosebire pentru economi.

Eată profetia vremii pe Martie, care deși e făcută pentru Austria și partea apuseană a Ungariei, se potrivește și pentru noi:

1—5 Martie. Barometru urcat. Sînin, uscat și rece. Vreme frumoasă.

6—10 Martie. Barometru cade. Vînt. Urmează timp înorat, cu ploii. Căldură.

10—13. Timp cu vînt, schimbăcios cu nori; ici și colo ploii. Ceva mai rece.

13—18. Barometru cade. Vînturi mari, nori grei, ploii bogate. Căldură. Spre sfîrșit timp rîcoros.

19—24. Se face tot mai mult sînin; cald. Pentru toate 19 zilele la început vreme urîtă, cu ploaie, prin 9 și 16 a lunii mai mult cald.

25—28. Timp furtunos. Cerul se înorează tare și ploii, ici-colea ninsoare. Timpul e mai rece.

29—31. Furtunii și timp înorat. Ploii. Căldură. Pentru cele 7 zile din urmă: timp furtunos și vreme urîtă cu ploii mari. Probabil vor fi csundări (vîrsări de apă).

Din traista cu povețele.

— Rîspunsuri. —

G. S. abon. în Boian. Licențiile se scot prin pretură; acolo ai să te adresezi. Privitor la encuruzul din România, serie și roagă-te pentru un rîspuns dela dl Aurel P. Barcianu, în Orăștie (Szászváros).

Abonent nr. 8990. A făcut destul de rău unchiul d-tale, că nu 'și-a întabulat pămîntul, când l-a cumpărat, căci atunci nu se putea ivi încurcală aceasta. Cine e întabulat pe pămînt neplătindu-'i-se datoria, are drept să ceară licitația și să l. vînză. Puteți să l. cumpărați tot d-voastră. Casele le puteți muta dacă nu sînt înscrise în cartea funduară. Fiind însă de lipsă a să cerceta lucrul, mai bine ar fi să cereți sfatul unui avocat român de acolo.

Abonent nr. 5041. (I. S. în H.) Ne pare foarte rău, că nu-'i putem da un rîspuns hotărît. Ori-ce boală are lipsă să fie cu deamăruntul cercetată, să se știe de câtă vreme este, din ce s'a născut etc. ca să se poată recomanda un leac împotriva ei. Aceste numai un medic care te cercetează, le poate și. Peste tot să recomandă un traiu regulat, abținere mai de tot dela beuturi spirtuoase și folosirea de ape minerale. Ce ape minerale înă? aceasta tot numai un medic are să 'ți-o spună.

Abonent nr. 3284. (A. H., par., Văleni). Isvorul mineral nu te sfătuim să l. muți, căci apa își poate perde ușor puterea sa, cum au pățit-o și alții. Poți să faci însă un șant până unde vrei să conduci apa și șantul să l. umpli cu pietri, ca prin ele să se scurgă apa. Vei vedea apoi, că nu-'și pierde din putere? Analizarea să face la institutul chemic în Pesta. De spese întrebă acolo.

Omul își poate face triciclu, ear' pentru câștigarea dreptului industrial să se adreseze la pretură. Cetește ceea-ce am scris noi în privința aceasta în „Călimdarul Poporului” din 1897.

Știri economice.

Congres despre învățămîntul neguțitoresc. Cercul absolvenților institutului comercial din Anvers (Belgia) va sărbători anul acesta al 25-lea an dela fondarea sa. Cu acest prilej fostii elevi ai institutului plănuiesc un congres internațional asupra învățămîntului comercial. Congresul se va ține la Anvers în zilele de 14, 15 și 16 Aprilie 1898. Programul lucrărilor congresului este următorul: Care este folosul învățămîntului comercial? Cum ar trebui să fie predat învățămîntul de negoț în școalele primare? Cum trebuie organizată învățarea de afaceri neguț-

toresci în învățămîntul mijlociu? Care trebuie să fie învățămîntul comercial mai înalt?

Toate aceste întrebări sînt de însemnătate pentru dezvoltarea negoțului.

Negoț național. Afăm cu bucurie, că la stăruința dlui protopop român gr.-or. al Hălmașului, *Ioan Groza*, s'a pus la cale întemeierea unei noue societăți românești de negoț în Hălmașiu. S'au și adunat în acest scop până acum 2000 fl., subscriindu-se 200 de acțiuni de câte 10 fl.

Darea de pămînt și venitul catastral. În ministerul de finanțe s'a pregătit o lucrare, în care se arată aruncul dărei de pămînt în calcul mijlociu, din anii 1893—96 după câte un jugăr, adunate fiind datele din singuraticile comitate și în urmă din întreaga țeară, precum și venitul catastral.

Din aceste date se vede, că darea unui jugăr este peste tot:

În Ardeal și Ungaria 72½ cr.

În Croația-Slavonia 52½ cr.

ear' venitul catastral este calculat:

În Ungaria la 2 fl. 71 cr.

În Croația la 2 fl. 45 cr.

Roada grăului. O foaie economică engleză aduce date privitoare la roadă grăului pe 9 ani din urmă, de pe totreg pămîntul.

După numita foaie în 1888 au fost 806 milioane și 200 mii de hectolitre. În anii următori s'a produs tot mai mult grău. Mai bună a fost roadă în anul 1894, anume de 928 milioane 725 mii de hectolitre.

În anul 1897 s'au produs 812 milioane 290 mii de hectolitre de grău.

Influența întunecimei. — La deschiderea unei băi în California (America), au rămas oamenii nîmăți de ce le vîzură ochii. Aflară adevă într'o gaură din pămînt niște muște de tot albe cu ochii roșii, mai aflară și un șerpe de tot alb. Animalele acestea avură în speluncă aer destul, deci putură trăi, dar' trăiră în întunecet desevirșit. Se presupune, că muștele acestea sînt urmașe ale unor muște ce au fost închise acolo când s'a săpat baia, înainte de asta cu vre-o 30 de ani; șerpele poate că a străbătut cumva acolo încă ca puiu, destul că l. aflară acum mare, dar' alb. Cîteva muște fură puse și ținute într'o sticlură la lumină și în decursul unei săptămîni căpătară coloarea lor obicinuită.

Teara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș.

de

Silvesru Moldovan.

(Urmare.)

Găina.

Tîrgul de fete din Găina n'a fost nici când »tîrg de fete» și cu atât mai puțin este acum. În realitate el este o petrecere populară, precedată de un tîrg neînsemnat. El se ține de obicei în luna Iulie, în cea dintăiu. Duminecă după sărbătoarea Sfinților Ap. Petru și Pavel. Dacă însă se întemplă să fie vreme urîtă, sau dacă sărbătoarea cade în jumătatea din urmă a săptămînei, tîrgul se ține în a doua Duminecă după Sîn-Petru.

În ziua tîrgului văile și luncile din împrejurime se împoporează cu mulțimea oamenilor. Pădurile, atât de tăcute și liniștite alte dăți în ziua tîrgului rîsună de glume-

chiote și cântece de veselie. Totul e în mișcare, înaintea noastră se desfășură una dintre cele mai frumoase privedeli. Din ori-care parte venim, vom vedea coborînd de pe culmile dealurilor sau înaintînd din văile adânci, grupe după grupe bărbați și femei, călare și pe jos. Toți se îndreaptă spre Găina, toți sînt îmbrăcați în haine sîrbătorești și au merinde cu ei. Ici coala vedem cîte unul, ducînd furci, greble și alte unelte de lemn, apoi tulnice, fluere etc. Alții duc funii, oale, poame și legumi, cu deosebire Crișenii, spre vînzare în tirg. Alții earși au pe cai *berbințe* (butoaie) cu vin ori cu vinars.

Sus pe Găina avem alte privedeli. Oamenii se adună pe podeiul dintre cele două piscuri ale muntelui. Aici e locul tirgului, care în curînd și începe. El e asemenea tirgurilor noastre de pe sate. Sînd vînd și sînd cumpără articli de casă de prima necesitate, apoi mîncare și beutură și nu lipsesc nici figurile tipice ale tirgurilor ardeleni, — Slovaci (Toții) cu joljuri, năfrâmi și cartoane și Jidanii cu cercei, mărgele, flori artificiale și alte mîrunțișuri.

Pe locul tirgului oamenii își așează merindele după plac, care unde vrea, dar' totuși sînd ține o rînduală oare-care. Anume Moții cuprind partea de cîtră răsărit a podeiului, ear' Crișenii din Bulzești și din alte sate sînd așează în partea de cîtră apus. Așa a rămas obiceiul din bîtrîni. Căii sînd duși la o parte și legați de pociumpii, cari sînd bătuiți în pămînt earși din vremurile bîtrîne.

Adevăratul tirg nu ține mult, 2—3 ciasuri. Pe la 10 ore el sînd gată, oamenii 'și-au cumpărat cele de lipsă și sînd așează pe iarbă sînd prânzeasca din merindea adusă de acasă, apoi sînd începe petrecerea. Bușile cu vin sînd desfundă, lăutarii (igreții) încep sînd cânte (în limbajul Moților: sînd zică) ear' în jurul lor sînd încinge jocul. Și cu cînd încep a sînd goli butoaiele, cu atînd veselia crește, pîrechile joacă tot mai infocat, chiuiturile sînd aud tot mai des. Așa își petrec Moții și Crișenii la tirgul din Găina, pe iarbă vorde și sub cerul liber, pîndă înspre seară, cînd sfîntul soare se pleacă spre apus. Atunci oamenii pornesc cîtră casă, grupe-grupe, plini de veselie, rîzînd și glumînd. Unii mai șăgalnici și bine dispuși, fac cîte-o posnă, de rîde lumea de ei cu haz și li-sînd duce veste în șapte sate. »Crișanul, iute la fire și rîu la mînie — zice dl Frîncu-Candrea — fiindcă nu 'și-a putut vinde oalele, începe a le sparge cu bîta, ear' Moțul, voînd ca oalele cumpărate sînd ajungă mai iute decînd el acasă, le dă drumul din deal și pîndă în vale«.

Logodiri sau chiar cununii nu sînd fac la Găina, ci sînd fac cunoștințe între feciori și fete și legături de dragoste, cari sînd încheie apoi cu căsătorie, făcîndu-se acasă în sat cununia.

Așa este azi »tirgul de fete din Găina.

Cum a fost odinioară, în vremile din bîtrîni și cînd s'a început a sînd ține nu sînd poate și cu hotărîre. Mulți scriitori s'au ocupat cu descrierea acestei datine a Moților și au scris în diferite chipuri despre ea. S'a scris și s'a crezut mult timp, că tirgul din Găina a fost un adevărat tirg de fete. Pregătirile pentru tirg sînd făceau cu ani de zile înainte și fetele, însoțite de părinți și neamuri, își duceau toată zestrea sus la Găina, chiar și vite, stupi și alte lucruri. Toate aceste sînd așează în corturi. Veneau apoi ficiorii, cercetau zestrea și dacă le convenea și fata, o cereau dela părinți și sînd făcea numai decînd, încredințarea, și adese-ori sînd sînd și cununia prin pustnii, aflători pe Găina sau prin preoți veniți și ci la tirgul de fete.

Pentru tirgul de fete, ținut astfel, sînd zice că a fost o lovitură de moarte evenimentele din anii 1848—9. Alții însă spun, că tirgul a început sînd și pîrdă însemnătatea pe la anii 1820—3. În privința aceasta profesorul *Schmidl* scrie în cartea sa geologică *) că lui 'i-au spus oamenii, cînd a călătorit prin munții Bihariei, la 1863, că tirgul de fete a dispărut cu vre-o 40 ani mai înainte și că el n'a aflat decînd o singură pîreche, un moșneag și o babă, a căror cununie s'a sînd sînd în munțele Găina.

T. Frîncu și G. Candrea din contra, susțin, că tirgul de fete în Găina n'a existat nici odată, și cele-ce s'au scris despre transportarea zestrei fetelor și despre cununile sînd sînd în Găina prin pustnici, »cari în țeara Moțului n'au existat de cînd e lumea«, sînd numai bîrfele sau clevețe. (Va urma).

*) Dr. Adolf Schmidl. Das Bihargebirge an der Grenze von Ungarn und Siebenbürgen, Wien 1863.

CRONICĂ.

Români bravi. Din comuna românească *Somoștelnic*, comitatul Tîrnavei-mici, se anunță vești bune. Mulțumită busei conducerei din partea zelosului lor preot Ioan Bîni și a înțelegerei frățești din mijlocul lor, locuitorii acestei comune au făcut în timpul din urmă progrese, ca puține alte sate ale noastre. Au clădit o biserică de piatră foarte frumoasă, al cărei cimitir e îngrădit cu zid, apoi o școală modernă deasemenea foarte frumoasă. Tinerimea întreagă știe scrie și cite, foarte mulți sînd aboneți la ziare și pe întrecute se silesc a-și arăta vrednicia și simțul de jertfă pentru cultură și progres. Cu exemplu promerg în privința aceasta înșiși conducătorii. În timpul din urmă vrednicul învățător *Filon Bichș* vîzînd, că biserica e lipsită de o toacă corespunzătoare, a procurat din banii sei o toacă cu 18 fl. Tot acest bun învățător a făcut din modestul seu salariu și un dar de 100 fl. — Laudă bravilor Români din *Somoștelnic*!

Dot bărbați însemnați în viața publică a României au răposat săptămîna trecută.

Unul este *D. St. Cesianu*, fost director al postelor și telegrafului din România și unul dintre membrii însemnați ai partidului conservator, care a murit la *București*. Răposatul avea abia 46 de ani. România perde în el un fiu devotat și un bărbat valoros al vieții publice.

— Tot la *București* a răposat *Alexandru V. Beldiman*, directorul ziarului *Adevărul*. *Alex. V. Beldiman* s'a născut la 1834. El se trăgea dintr'o veche familie de boieri moldoveni; era nepotul vornicului *A. Beldiman*, autorul „*Jalnicei tragedii*“. Cînd s'a detronat domnitorul *Coza*, era prefect al poliției *Bucureștilor*. La 1862, a întemeiat la Iași ziarul „*Adevărul*“, care a avut o scurtă viață. „*Adevărul*“, a fost din nou scos la 1888, de astădată la *București*. *A. V. Beldiman*, s'a declarat de partizan al domniei pămîntene. De vre-o cîțiva ani însă ideea domniei pămîntene a părăsit-o și „*Adevărul*“ a devenit un organ republican și democrat (pentru popor). *A. V. Beldiman* a fost un scriitor energic, un om politic tare în păreriile sale. Ca om a fost un mare binefăcător: s'a arătat cu cei săraci și loviți de soarte plin de o rară dîrnicie, ori-ce nenorocire găsea la el mîngîiere și ajutor. De vre-o șapte ani,

directorul „*Adevărului*“ era bolnav, suferînd de durero mare a picioarelor. De vre-un an lucrarea sa ca ziarist încetase aproape cu totul. *A. V. Beldiman* lasă în urmă o soție neconsolată, d-na *Emma Beldiman* născută *Kalimaki*, și doi fi: d-nii *Alexandru* și *Eduard Beldiman*, cel dintîiu ministru plenipotențiar la *Berlin*, și cel de al doilea fost prefect.

Vinuri stricate. „*Gazetei Transilvaniei*“ 'i-se scrie de „*lângă Cricău*“: „În nr. 38 al foii maghiare opoziționale „*Ellenzék*“ a eșit o notiță despre vinul falsificat al lui *Bürger*.

Acest *Bürger* nu este altul, decînd *Bürger Márton* din *Cricău*. În pivnița acestuia s'a înfășoșat în 16 Februarie n. c. o comisiune constătătoare din *fiszgăbirul Ighiului Csoka Domokos*, *Dr. Dobosy Gyula*, proprietarul din *Șard*, *Vadady Gergely* și directorul *Gal* din *Țelna*. Comisiunea a aflat în pivnița jupînului *Bürger* vin falsificat cu secile de miș de ferii. Se vorbește, că s'ar fi și pornit cercetare contra lui, dar' asta nu-'mi vine s'o cred, de oare-ce pe *Bürger Márton* îl cred om mult mai iscusit, decînd ca sînd nu știe acoperi lucrul așa, ca sînd nu poată ești la lumina zilei.

De s'ar fi aflat în pivnița altor oameni acel vin falsificat, toate foile maghiare a fi dat alarma. Așa însă nimeni nu-'și rîcește gura; nici presa noastră română n'a luat știre de acest lucru, măcar că aici e vorba de o mare jîgnire a intereselor economice nu numai ungurești, ci și mai vîrtos românești, căci dela bieții Români e dîndă numitul *Bürger* must, pe care-l plătește după placul lui și apoi îl vinde ca vin vechiu (se înțelege falsificat) cu prețuri mari, așa că nimeni nu poate concura cu dînsul.

Români omorîți în Bulgaria
Despre un omor groaznic, sînd sînd asupra unor Români, la 30 Ianuarie, 'i-se scrie „*Drapelului*“ din *Sofia*: (*Bulgaria*).

În satul *Aldumerovțade* vre-o zece ani trăiau frații *Tașcu* și *Spiru Macavei*, Români din *Molovișta*.

Balgarul Dimitrie Gunân, cărcîmarul vecin cu toate-că în multe împrejurări grele a fost ajutat și sprijinit de *Tașcu*, și-a pus în gînd ca sînd se scape de acești Români pentru-că mai toți sătenii cumpărau dela dînsii.

Împreună cu alți patru tovaroși 'i-au pîndit de șapte luni și abia în sus zisa zi, noaptea pe la orele 11, gîsîndu-'i singuri, pentru-că și servitorul bulgar s'a dus acasă la dînsul, 'l-au măcelărit pe *Spiru*, care stătea la teșghea și pe fratele seu *Tașcu*, care 'i-a sînd sînd în ajutor din camera alăturată.

Același lucru au făcut și cu servitorul *D. Barja*, tot *moloviștean*, pe care 'l-au prins ascuns sub pat și 'l-au tăiat ca pe un miel.

După aceea au strîns toate cadavrele la un loc, le-au stropit cu gaz și le-au dat foc; ear' tot ce au putut sînd lea cu dînsii, precum banii și ciasornicele și altele, au luat și s'au dus.

Cînd mai mulți Români dela *Sofia* ne-am dus ca sînd vedem — zice corespondentul — 'i-am gîsit scum.

Un vulcan — împotriva maghiarilor. Au pîndit-o Ungurii. Au avut și ei un munte vomitor de foc, pe care 'l-au botezat cu nume unguresc și și acela s'a stîns, a perit de pe fața pămîntului. Lucrul stă așa, că acum cîțiva ani un conte maghiar, *Teleki Samu*, a făcut împreună cu un loco-

tenent de marină *Höhnel*, o călătorie în Africa. În umbrelor lor ei au dat și de un vulcan necunoscut până atunci. Conte Teleki s'a grăbit să pună monopol unguresc pe acest vulcan, *maghiarisându-l* cu numele seu. Ce să vezi însă? Nu de mult o expediție engleză, ce a umblat pe la acel vulcan, a descoperit, că el s'a stins... Asta poate — de mânie, că fusese *maghiarisat!*

Procesul duelului dintre Filipescu și Lahovary. Cetitorii nostri își vor aduce aminte, că pe la sfârșitul anului trecut s'a întâmplat la București, din păreri politice deosebite, între doi bărbați fruntași ai României, d-nii Filipescu și G. Lahovary un duel. Lahovary a căzut jertfă acestui duel, fiind străpuns cu sabia. Filipescu a fost dat în judecată. Procesul s'a pertractat săptămâna trecută și dl Filipescu a fost osândit la 6 luni temniță, ear' martorii au fost achitați.

Noul metropolit al Sârbiei. Dintre candidații la metropolia Sârbiei regele Alexandru a întărit pe fostul episcop de Niș, *Inocențiu*. Despre noul metropolit se dau următoarele date biografice: Inocențiu și-a făcut studiile la Kiev (Rusia). Acolo s'a și căsătorit, luând de soție o Rusoaică, care peste câțiva ani a murit. Reîntors în patria sa, Inocențiu a fost o vreme profesor la Belgrad pe urmă a devenit șef de secție în ministerul de culte. La 1894 a fost numit episcop de Niș. Alegerea lui de metropolit e primită cu multă bucurie în Rusia, fiind el un cunoscut prieten al Rușilor.

Fundațiune pe seama rezerviștilor. Regimentul de infanterie 6 din Timișoară își sărbătorește anul acesta jubileul de 100 ani. Din acest prilej, fostii ofițeri în rezervă ai regimentului vor face o fundațiune, din ale cărei camete va fi premiat în fiecare an pentru merite în serviciu câte un suboficer în rezervă, căsătorit.

Ambasatorul sârb la Paris. Garașanin, a răposat săptămâna aceasta, în urma unei boale îndelungate. Cadavrul a fost transportat pe cheltuiala statului sârbesc la Belgrad, unde a fost înmormântat. Garașanin a avut un rol însemnat în istoria mai nouă a Sârbiei.

Fundațiune culturală. „Biserica și Școala” dela Arad vestește, că moștenitoarea răposatului asesor și referent școlar din Arad Dr. G. Popa, Ana Popa, a făcut în amintirea răposatului ei frate o fundațiune de o mie florini cu menirea, ca interesele să se întrebuințeze pentru ținerea unui parastas în fiecare an în biserica din Campani, precum și pentru scopuri școlare-culturale.

Mâncat de canibali. Din Bruxella se vestește, că agentul unei firme de acolo, însărcinat cu afaceri în Kongo (Africa) a fost ucis și mâncat de canibali (mâncători de carne de om) din Lucolila. Faptul s'a descoperit așa, că nu mult după perirea nefericitului niște Europeni i-au găsit în Lucolila numai capul.

Arestarea unei bande de pun-gași. Poliția din Budapesta a arestat de curând pe un conducător dela tren Schweighoffer, bănuț cu furt. S'a născut bănuiala, că Schweighoffer are tovarăși și s'a pornit cercetare din partea poliției din Pesta și a celei din Cluj. Cea din urmă a arestat pe 8 dintre tovarășii lui Schweighoffer, cari

faceau bune trebșoare prin pungășirea pasagerilor pe liniile Predeal, Arad și Seghedin.

La moderna parfumerie Melteer, din loc se află pe lângă prețuri moderate tot felul de săpunuri de toaletă, parfum, pudră, perii de dinți și alte articole de acest fel, toate de cea mai bună calitate, precum se poate vedea din inseratul ce publicăm în nrul de azi, și asupra căruia atragem atențiunea cetitorilor nostri.

Două foi bune.

Între multele foi, ce es la noi, mai cu seamă în România, voim să atragem luarea aminte asupra alor două.

„Albina”.

Cu acest nume ese la București o revistă populară ilustrată, cu un cuprins bogat și variat, împărțind tot felul de cunoștințe folositoare. În ea apar articli din economie, de științe, povestiri din trecutul nostru, legende, afaceri școlare, sfaturi și povețe etc. toate scrise în o limbă frumoasă și ușoară, populară, fiind menită revista pentru oamenii dela țară.

„Albina” ese în fiecare Duminecă. Prețul abonamentului este în România 5 lei, afară de România 8 lei. Până acum au eșit 21 de numeri. Cuprinsul numărului din urmă este următorul:

G. Coșbuc: Tradiții și legende din popor. — Dr. N. Leon: Omizile și mijloacele de a le stîrpi. — Stelian Petrescu: Fonograful. — Cuvânt de îngropare pentru Stefan-Vodă. — C. I. Tomulescu: Speranța. — C. P. T.: Sarea de bucătărie în medicină. — I. N. Ciocan: Povestea lui Dragoș și a Bourului. — Elena Mih. Demetrescu: Împărăteasă și bancherul. — Aster: Boalele oilor. — Magniet și Radianu: Recolta rîchitei. — C. Popescu: De ale lui Păcală. — Informațiuni. — Voci din presă. — Adrese către redacție. — Posta red.

Ilustrațiuni: Elementele fonografului lui Edison. — Fonograful prezentat la expoziția din 1889. — Fonograf perfecționat. — Begdan-Dragoș. — Zugrăveala din biserica Trei-Erarhi din Iași.

Din această revistă am reprodus în foia noastră „Povestea lui Dragoș și a Bourului”, care se eșirșește în numărul acesta.

„Revista Ilustrată”.

În Șoimuș-Reteag (comit. Bistrița-Năsăud) a început se apăra o nouă foaie ilustrată. Editor este preotul Ioan Baciu (Șoimuș), redactor cunoscutul scriitor popular Ioan Pop Reteganul (Reteg). Ea apare odată pe lună. Nrul 1 a eșit săptămâna trecută; el ni-se înfățeșează frumos, cu cuprins variat și bogate ilustrațiuni.

Eată cuprinsul ei:

„Progresul Românilor în orașul Bistrița” — un articol de informațiune, cultura, cu 2 ilustrațiuni. „Visarion Roman și institutul „Albina”, cu 2 ilustrațiuni. — „Biserica, Curtea de Argeș”. — „Legenda Beneșului”. — „Doamne cine a greșit?” nuvelă originală. — „Gimnasiul din Năsăud” (cu ilustr.) — Toderica, Țeranii nostri, 3 ilustrațiuni frumoase. — Măruntșuri sub titlul „Din spiritul altora”. Biografie, găcitură etc.

Toți articolii sînt de I. P. Reteganul. Mai sînt poesiile: „Stefan-Vodă” și „Doina” de Coșbuc, reproduse; Legenda Curtei de Argeș de Alexandri; Libertate de Xenophon Cosma, ear' reproduse.

Abonamentul este pe an 6 fl. (15 lei). Administrația este în Șoimuș (posta Nagy-Sajó).

Loc deschis. *)

Dare de seamă și mulțumită publică.

Din Viștea-superioară.

Cu ocașiunea producțiunei școlare, aranjată în Viștea-superioară la 26 Decemvrie 1897, au binevoit a suprasolvi următorii p. t. domni și doamne: Ignat Orenstein 3 fl.; Spiridon Mardan, par., Ioan Popa, par. (Sâmb-super.), Victor Lazar, inv. dir., Ioan Oana, contabil și Maria V, Peicu, inv. câte 1 fl.; Ioan Fuciu, com., Laorente Cocan, com, Ioan Mihaiu, vice-not., Ioan Popaiov, vigil-silv., George Borzea, not., Nicolae Borzea, par. și Ana N. Borzea, preoteasă câte 50 cr.; Chirion Adămoiu, inv. 40 cr. Suma suprasolvirilor 11 fl. 90 cr. Din taxele de intrare au incurs 17 fl. 35 cr. Prin postă au contribuit domni George Avesalom, Brăila, 4 50 lei (2 fl. 14 cr.) și Nicolae Banciu, vigil-silv. (Zărnești) 1 fl. Suma venitelor 32 fl. 39 cr. Subtrăgându se de aci spesele de 20 fl. 78 cr. rămâne venit curat 11 fl. 61 cr., care sumă s'a transpus episcopiei parohiale din loc și s'a depus în „Fondul școlai”.

Tuturor stim. contribuenți precum și tuturor participanților la modesta noastră producțiune li-se aduce și pe această cale cea mai adânc simțită mulțumită.

Viștea-superioară, în 8 Fearusrie 1898.

Ioan Banciu, inv.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

R Î S.

Muirea Țiganului.

Unui Țigan i-se bolnavise rău muierea. Țiganul îngrijit, zise către unul din copiii sei:

— „Culo! dute la popa și spune-i că m'am rugat să vindă se cuminece pe muma-ta, că-i voiu forostuă vr'o se cure”.

Cula mergend în grabă la preot grăi:

— „Părinte! s'o rugat dada să vi se forostuești pe mama, căți va cumineca vr'o se cure”.

Impărt. de V. Goletti, econom în Moșnița.

POSTA REDACȚIEI.

A. P. în Zărnești. Administrația și-a scris, ce ai să plătești. Trimite banii și publicăm.

Abonent Nr. 9878. Nu înțelegem bine ce cartevrei? Carte anume pentru neguțătorii români nu este dar' avem cărți pentru socoteli, mărfuri etc. De care ai lipsă?

G. H. în Er. Căldar pe 140 ani se află la librăria Ciurcu, în Brașov. Întreabă acolo prețul.

Cârpa. Am primit deodată două necroloage, dar' prea târziu pentru acest nr. Vom publica în nr. viitor.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș. Proprietar: Pentru „Tipografia” societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călinclarul săptămânei.

Zilele	Călinclarul vechiu	Călincl. nou	Soarele	
	Dum. 2-a în Post, gl. 6, sft. 6.	rés. ap.		
Dum.	1 Cuv. Mța. Eudochia	13 Eufrosia	6 14	5 46
Luni	2 St. Mc. Teodot	14 Matilda	6 12	5 48
Marti	3 S. Mc. Eutropie	15 Longin	6 10	5 50
Merc.	4 Cuv. Gerasim	16 Heribert	6 8	5 52
Joi	5 S. Mc. Canon	17 Gertrud	6 6	5 54
Vineri	6 SS. 42 Mucenici	18 Gyrillus	6 4	5 56
Sămb.	7 Mc. Vas. Eugen ș. a.	19 Iosif Log.	6 2	5 58

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechin.

Luni, 2 Martie: Orăștie, Vințul-superior.

Marti, 3 Martie: Vințul-inferior (ziua promer-gătoare tirg de vite).

Mercuri, 4 Martie: Sighișoara.

Mercuri, 4 și Joi, 5 Martie: Odorheiul-săcuesc.

Joi, 5 Martie: Brad.

Vineri, 6 Martie: Bălcaciu (Bolkács).

Sămbătă, 7 Martie: Agărbiciu, (comitatul Turda-Arieș), Apoldul-mare, Vaida-Cămarăș, Ciuc-Sânt-Domocoș, Gârcei (Görcsön), Mănășturul-unguresc, Motișdorț, Ozun, Praid Șimleul-Silvaniei.

Duminică, 8 Martie: Mediaș (tirg de vite).

Sămbătă, 7 până Luni, 9 Martie: Erdő-Sân-Georgiu.

Avis!

În franzelăria lui
Petru Moga,

Sibiu, strada Cisnădiei nr. 44
se cumpără [756] 1-3

Săcară

100 chilo 8 fl. 50-60 cr.

Tot aci se primește

UN BĂIAT

de 15 ani, bine dezvoltat.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

FOAIA POPORULUI

„Cassa de păstrare în Mercurea“,

societate pe acții.

Primește depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

1. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 30 zile cu 5%.
2. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 3 (trei) luni cu 5½%.
3. Depuneri făcute de biserică, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Permițând starea casei, depunerile se replătesc îndată și fără anunțare.

Contribuția orarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri, la cerere se trimite ori-și-cui gratuit.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face prin postă și se rezolvă cu reîntoarcerea ei.

Direcțiunea

„Cassei de păstrare în Mercurea“,

societate pe acții.

[243] 8-10

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare

Călinclarul „Lumea ilustrată“

pe anul 1898

cu un bogat cuprins, cu prețul de 70 cr., (cu porto postal 75 cr.)

Fabrică de săpunuri fine în Orlat.

Nu e încă destul de cunoscut, că în țeara noastră este o fabrică, fabrica chimică a domnului [624] 8-42

Dr. H. Schielbach în Orlat,

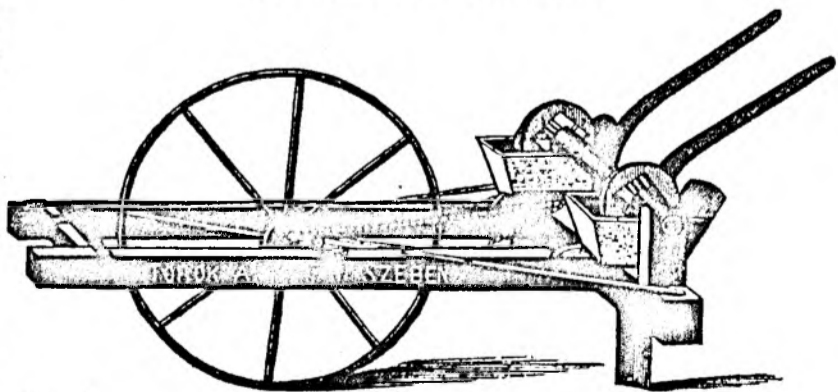
care se ocupă cu fabricarea săpunului de toaletă și de parfumerii și produce numai marfă curată, care se poate compara cu ori-ce altă concurență. De aceea

➡ e de mare preț ➡

dacă p. t. publicul face o încercare și se convinge de bunătatea acestor fabricate. Săpunurile de toaletă sunt, în urma compoziției lor, foarte fine și binefăcătoare pentru piele. Se pot cumpăra din cele mai multe localuri de boltă ale Sibiiului.

Pentru cei-ce se interesează e de însemnat, că la librăria „Tribunei“ este expusă pentru comercianții din afară o colecțiune de mustre de săpunuri dela Orlat.

➡ Fondat 1857. ➡

Andrei Török.

Fabrică de mașini agricole

Sibiu,

Poarta Cisnădiei nr. 1.

Recomandă cu prețurile cele mai ieftine și condițiunile de plătire cele mai favorabile pentru sezonul de primăvară:

Pluguri schimbătoare de (coaste), pluguri laterale, pluguri sistem „Ruchadlo“, pluguri universale sistem „Sack“, pluguri de săpat mai și diagonale, teascuri de oleiu și muschiu și triere, precum și toate mașinile agricole, cunoscute deja, despre calitatea eminentă.

[707] 1-22

Pentru bunătatea produselor mele garantez în mod extins.

Cataloge ilustrate franco și gratis. ➡

➡ Mașini și unelte pentru fauri și lăcățari.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A ășit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăp-tării etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Siblului“.
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr. recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,
soc. pe acțiuni în Sibiu.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în
librăria „Tipografia“, societate pe acțiuni,
Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

ÎN

ECONOMIA RURALĂ

compus de

celi 12 preoți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

de

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu

Cartea

Stuparilor

săteni

de

Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Siblului“

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei
cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit
în literatura stupăritului. Broșura este scrisă
de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea
tractează pe scurt tot de ce are trebuință un
stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii
pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiu.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Este de importantă

a atrage de nou atențiunea, din prilejul sezonului de carnaval și teatru,
că recunoscut cele mai bune pudre, pomăduri, parfumuri, fere de
ars pėrul, perii de dinți, etc. se capėtă la [443] 8-8

Parfumeria Meltzer, strada Cisnădiei, casa comădei de corp

și

Daniel Meltzer jun., strada Gușteritei.

Trimiterea prin postă se face cu discrețiune.

FRANZ JOHANN KWIZDA.

**Fluidul de restituțiune
a lui Kwizda**
apă de spălat c. r. privilegiată ptr. cai.
Prețul unui flacon v. a. fl. 1.40.

**Prafurile Korneuburg
a lui Kwizda**
pentru nutrirea vitelor
mijloc dietetic pentru cai, vite
cornute și oi.
Prețul 1/2 cutii 70 cr., 1/2 cutii 35 cr.

**Alifia de copite
a lui KWIZDA**
în contra copitelor aspre și
crepate
1 cutie à 400 grm. fl. 1.25.

**Masticul de copite
a lui KWIZDA**
copită artificială
1 rudă 80 cr.

**Săpun de șea
a lui
Kwizda**
o dosă fl. 1.—.

Legători brevetate de gumă pentru glesne.
(Breveta KWIZDA)
Legătorile brevetate pentru glesne se fac în culoare sură,
neagră, brună și albă în 4 mărimi și anume pentru piciorul
III. [1182] 36-40

A se măsura la a a.	
p. grosime de 20-22 cm.	potrivește mărimea 1.
" " " 22-24 "	" " " 2.
" " " 24-27 "	" " " 3.
" " " 27-30 "	" " " 4.

Prețul legătorilor brevetate în culoare sură pro b c.
Nr. 1. fl. 2.50 — Nr. 2. fl. 2.70. — Nr. 3. fl. 2.90.
Nr. 4. fl. 3.30. — Prețul legătorilor negre, brune și
albe urcă pro bucată în orice mărime cu
20 cr. mai mult decât la cele de culoare sură.

Cataloge ilustrate despre mijloacele patentate de scutire a lui Kwizda gratis și franco.

Se expediază zilnic cu posta prin depositul principal:
Farmacia cercuală Korneuburg.

Furnizor de curte
ces. și reg. austr. ung. și reg. român.

Farmacia cercuală
Korneuburg lângă Viena.

Prăvălie românească în Făgăraș.

Piața Francisc-Iosif nr. 16.

P. T.

Subsemnatul am onorul a aduce la cunoștința prea stimatului public
românesc din Făgăraș, jur și din provincie, că am deschis aici în
piața Făgărașului o mare și bine asortată prăvălie de

modă, manufactură, textilărie,
mărfuri scurte și curente.

Cunoștințele comerciale câștigate atât în patrie cât și în străinătate,
mă pun în plăcuta pozițiune de a pute servi onoratului public cele mai
bune, mai noue și mai ieftine mărfuri, pe lângă un serviciu acurat și prompt.

La dorință trimit ori-unde mostre gratuit și franco.

Rugând prea stimatului public pentru binevoitorul sprijin, semnez

cu distinsă stimă

Adrian Furcă.

[618] 7-8

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.